

pokračovanie
na str. 2

Rok 2012 – aj rokom návratu ARDA

Jozef Václav Myslbek (1848 – 1922) patrí k najznámejším predstaviteľom monumentálneho realizmu a romanticko-klasicistického hnutia v českom umení 19. storočia. Je zároveň považovaný za zakladateľa novodobého českého sochárstva a je autorom mnohých známych diel ako je súsošie Libuše a Přemysl, Ctirad a Šárka, Lumír a písně, Záboj a Slavoj, sochy Umierajúceho Žišku a mnohých ďalších.

Myslbekov Ardo vznikol ako súčasť riešenia rozsiahlej sochárskej kompozície venovanej oslave národného svätca českého národa sv. Václava. Socha sv. Václava na Václavskom námestí v Prahe je zároveň považovaná za vrchol jeho tvorby. Navyše, Myslbekov Ardo je pre svoje jedinečné prevedenie zároveň vnímaný aj ako samostatné sochárske dielo vynikajúcich umeleckých kvalít.

J. V. Myslbek vytvoril od roku 1888, keď dostal objednávku od vtedajšieho ministerstva kultúry a športu na jazdeckú sochu sv. Václava, stovky kresieb a štúdií postavy svätca i jeho koňa. Vznikli modely v rôznych veľkostiach, niektoré sa zachovali v bronzových odliatkoch, niektoré iba v kresbách a písomných dokumentoch. J. V. Myslbek si nakoniec spomedzi mnohých možností za živý model pre jazdeckú sochu sv. Václava vybral sedemročného žrebca oldenburského plemena menom Ardo z Vojenského žrebčína v Prahe. Práca na Ardovi v životnej veľkosti sa začala 27. 2. 1899 a bola dokončená 31. 1. 1900. V decembri 1899 stál žrebec Ardo tri a pol hodiny Myslbekovi v ateliéri, kde majster študoval a modeloval jeho hrivu spletenú do vrkočov. Posledný januárový deň roku 1900 sa považuje aj za deň ukončenia verzie Arda v životnej veľkosti, ktorý sa stal pomocným modelom pre odlíatie Arda v zväčšenej mierke pre svätováclavský pamätník v Prahe a z ktorého boli neskôr zhotovené aj dve bronzové kópie pre vtedajšie vysoké školy veterinárske v Brne a Košiciach pri ich významných výročiach. Bolo to v roku 1978, keď Vysoká škola veterinárni Brno oslavovala 60. výročie svojho založenia a v roku 1979, keď Vysoká škola veterinárska v Košiciach oslavovala 30. výročie svojho založenia. Obidve plastiky boli odliate v ČKD Blansko a v uvedených rokoch aj inštalované na pôde svojich vysokých škôl.

Obidve plastiky sa tak na dlhé roky stali i symbolmi svojich škôl. A nie iba to. Stali sa symbolmi blízkeho vzťahu dvoch sesterských veterinárskych škôl i symbolmi česko-slovenskej vzájomnosti. A to vďaka prof. MVDr. Jaroslavovi Dražanovi, DrSc., a akademikovi Otovi Jaroslavovi Vrtiakovi, vtedajším rektorom našich veterinárskych škôl, ktorí stáli za celým zámerom. Akademik O. J. Vrtiak síce vo svojom príspevku Chodíme okolo nich vo Veterinárskom spravodajcovi z roku 2000 úprimne ďakuje prof. J. Dražanovi, „ktorý pomohol zámer realizovať“, skromne však mlčí o svojom prínose, „ktorý pomohol zámer realizovať“. Snahou akademika O. J. Vrtiaka, tak ako sme ho mnohí mali možnosť poznať, nebolo v uvedenom príspevku vyzdvihnúť vlastnú osobu, ale skôr upozorniť na vzácnosť diela, keď sa začala na prelome tisícročí organizovať jeho „výpožička“ pre mesto. O to viac,

že za zhotovenie bronzových plastík si obidve školy zaplatili. Brnianska 462 254 a naša 478 774 korún československých.

V polovici septembra tohto roku, v deň slávnostného otvorenia akademického roku 2012/2013, sme spoločným prestrihnutím pásky s akademickým sochárom Ladislavom Sabom privítali medzi nami opätovne inštalovanú bronzovú plastiku Arda. Plastiku, ktorej finančná hodnota bola znaleckým posudkom z roku 2004 vyčíslená na 11 miliónov slovenských korún.

Na opätovné uvítanie Arda na univerzite sme však museli čakať desať rokov. Desať rokov, než sa naplnilo ustanovenie o dobe výpožičky zo Zmluvy o výpožičke medzi mestom a univerzitou. A tak začiatkom mája tohto roku boli mnohí z nás i osobne svedkami návratu Arda na univerzitu. A mnohí z nás sme tento návrat prežívali s hrdosťou a dojatím. A opäť raz i s radostným pocitom, že s jeho návratom dochádza i k obnoveniu ducha školy.

Ihneď po návrate Arda na univerzitu a jeho umiestnení na podstavec v centrálnej oddychovej zóne sme mohli v ďalšom kroku pristúpiť k zisteniu jeho stavu. Stalo sa tak na základe pracovného stretnutia skupiny odborníkov vedenej akademickými sochármi Ladislavom Sabom a Arpádom Račkom a historikom umenia Mgr. Gabrielom Kládekom. Prítomní odborníci, ktorí 24. 5. 2012 vykonali fyzickú obhliadku plastiky, konštatovali, že plastika má nedostatky dlhodobého charakteru, ktoré neboli spôsobené v súčasnej dobe, resp. ani prevozom z Orlej/Zvonárskej ulice na univerzitu dňa 3. 5. 2012. Ďalej bolo konštatované, že na plastike sa nachádzajú praskliny v okolí ukotvených končatín, ktoré nie sú novodobé, čo potvrdzuje výrazná oxidácia nalomených častí prítomná zo spodnej aj vrchnej časti podstavca. Navyše, prasknutie spôsobilo mierne nahnutie plastiky doprava a mohlo dôjsť k jej zrúteniu z podstavca. Na pracovnom stretnutí bolo dohodnuté, že prítomní odborníci vypracujú postup a časový harmonogram opravy plastiky. Čo sa nakoniec aj stalo a my sme sa v priebehu letného obdobia mohli opakovane stretávať s akademickým sochárom L. Sabom pri práci s Ardcom. Celé to dokumentoval G. Kládek.

V súvislosti s návratom Arda na univerzitu je potrebné uviesť, že tak, ako sme do detailov plánovali jeho návrat, tak sme do detailov plánovali aj jeho umiestnenie. Vzhľadom na platnú legislatívu sa to nedialo a ani nemohlo diať náhodou. Po mnohých pracovných stretnutiach, najprv s architektmi a projektantmi a neskôr so zástupcami Útvaru hlavného architekta mesta Košice, Krajského pamiatkového úradu a stavebného úradu bolo, v súlade so schválenou urbanisticko - architektonickou štúdiou univerzity, vydané súhlasné stanovisko k realizácii projektu na výstavbu centrálnej oddychovej zóny s pešou zónou a námestím pre Arda.

S návratom Arda na univerzitu sa nevytvorili len nové priestory, ale vžívajú sa aj nové názvy, ktoré tu predtým neboli. Ako centrálna oddychová zóna, pešia zóna, námestie. Námestie, či námestíčko, ktoré sa od prvopočiatku stalo

oblíbeným miestom stretnutí študentov, čaká na svoje pomenovanie. Pamätníci so zmyslom pre humor a recesiю by mohli žiadať, aby to bolo Ardovo námestie, keď sa nám už neušlo za túto historickú výpožičku sľubované Veterinárske námestie. Keď už pre nič iné, tak aspoň kvôli samotnému Ardovi, ktorý od svojho inštalovania v roku 1979 dvadsaťtri rokov až do svojho objavenia a vypožičania „*bol tam schovaný medzi stromami, zarastený burinou. Ani študenti veteriny nevedeli, akú vzácnosť majú.*“ A keď už i študenti veteriny vedeli, akú to vzácnosť majú, bolo neskoro, lebo „*vymenili sme kone za koňa*“ a na desať rokov „... *ho presťahovali na dôstojnejšie miesto, kde by bol viac na očiach.*“ A za ten čas, čo sú kone vymenené za koňa a kôň je na dôstojnejšom mieste a viac na očiach „*jazdecký areál, do ktorého ročne investujeme nemalé peniaze, slúži nielen členom jazdeckého oddielu univerzity, ale predovšetkým Košičanom.*“

Výroky, ktoré zľudoveli. Ako mnoho iných hlúpostí, neprávd a lží na tom našom malom Slovensku.

Univerzita má však opäť jednu zo svojich dominánt, my aj návštevníci areálu sa môžeme tešiť z pohľadu na toto umelecké dielo, ktoré požiadame na ministerstve kultúry zapísať do ústredného zoznamu národných kultúrnych pamiatok Slovenskej republiky.

I z uvedeného dôvodu rád využívam túto príležitosť a v závere svojho príspevku vyjadrujem hlboké a úprimné poďakovanie všetkým, ktorí sa o to zaslúžili, predovšetkým:

a) Otovi Jaroslavovi Vrtiakovi a vtedajšiemu vedeniu ško-

ly nielen za myšlienku dať odliat bronzovú plastiku Arda od J. V. Myslbeka v roku 1979 pri príležitosti 30. výročia založenia vtedajšej Vysokej školy veterinárskej v Košiciach, ale aj za odvahu doviest tento zámer až do konca,

b) Dušanovi Magicovi, ktorý ako rektor Univerzity veterinárskeho lekárstva v Košiciach v rokoch 1997 – 2000 i s vtedajším vedením školy a akademickým senátom odolal tlaku „vypožičať“ Arda mestu,

c) Silvii Rolfovej, kvestorke univerzity, ktorá so svojimi spolupracovníkmi, architektmi, projektantmi, zástupcami Útvaru hlavného architekta mesta Košice, zástupcami Krajského pamiatkového úradu a stavebného úradu pripravili projekt výstavby centrálnej oddychovej zóny s pešou zónou a námestím pre Arda a s realizátormi projektu a stavebným dozom dovedli tento projekt i do úspešného konca,

d) akademickým sochárom Ladislavovi Sabovi a Arpádovi Račkovi ako aj historikovi umenia Mgr. Gabrielovi Kládekovi za ich podporu pri návrate plastiky na univerzitu i neľahkú úlohu, ktorú na seba zobrali pri jej obnove,

e) mestu, predovšetkým Richardovi Rašimu, primátorovi mesta Košice, za realizáciu návratu Arda na univerzitu, a v neposlednom rade moje poďakovanie patrí

f) akademickej obci za podporu i trpezlivosť, ktorej sa dostalo mne osobne i celému vedeniu univerzity pri realizácii projektu návratu Arda na univerzitu.

prof. MVDr. Emil Pilipčinec, PhD.
rektor

ARDO – symbol krásy, ušľachtilosti a harmónie telesných tvarov

pokračovanie na str. 4

Autorom nasledujúceho príspevku je **doc. MVDr. AUGUSTÍN ĎURAN, CSc.** (nar. 1938), ktorý tridsať rokov pôsobil ako vysokoškolský pedagóg na Katedre zootechniky Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, kde sa popri zootechnike 12 rokov venoval aj výučbe jazdeckých disciplín a 10 rokov bol na univerzite trénerom jazdeckých koní. Mimoriadne úspechy dosiahol ako športovec. Získal prvú – najvyššiu – výkonnostnú triedu v parkúrovom jazdení a rovnako i vo všestrannej spôsobilosti (military). Stal sa majstrom Slovenska v military, v roku 1962 získal prestížnu Veľkú cenu Dukly v military a v roku 1963 bol členom víťazného družstva v drezúre na Majstrovstvách ČSSR. Ocenením jeho vysokej odbornosti bola aj účasť ním pripraveného koňa Omen na olympijských hrách v Ríme v roku 1960. Desaťročia skúseností vysokoškolského učiteľa, veterinárneho lekára, športovca vo viacerých jazdeckých disciplínach ponúkajú čitateľovi profesionálny pohľad na Myslbekovu sochu ako na majstrovské stvárnenie živej predlohy – skutočného, ušľachtitého žrebca Arda.

Kôň bol odpradáva úzko spätý s dejinami rozvoja ľudskej spoločnosti. Možno právom konštatovať, že kone sa podieľali na spolutvorení dejín ľudstva. Svedčia o tom najstaršie záznamy o využívaní koní človekom zo 14. storočia p. n. l. pre účely vozatajské, súťažné, vojenské i jazdecké. Je pozoruhodné, a dejiny jazdectva to dokazujú, že kultúra alebo úpadok národa sa odráža v slušnom alebo brutálnom zaobchádzaní

Odhalenie ARDA

Deň otvorenia nového akademického roku 2012/2013 bol spojený s udalosťou pre univerzitu výnimočnou – otvorením centrálnej oddychovej zóny a odhalením opätovne inštalovanej bronzovej plastiky žrebca Arda od J. V. Myslbeka. 14. september 2012 bol dňom zavŕšenia niekoľkomesačných prác a niekoľkomesačných snáh vrátiť na univerzitu jej dominantu – ARDA – vzácnu sochu slávneho českého sochára.

Z hlavnej ulice v areáli sa vylúčila doprava a podľa urbanisticko-architektonickej štúdie sa začala jej prestavba na pešiu zónu – uložila sa kamenná dlažba, osadili lavičky, nainštalovalo osvetlenie a kamerový systém, vyrúbili staré dreviny a zasadili nové stromčeky, upravili sa okolité parkové plochy. Uprostred toho bol postavený žulový podstavec s názvom ARDO vpredu a zo zadnej strany s bronzovými tabuľami v slovenskom a anglickom jazyku, ktoré informujú okolo-idúcich, že ide o bronzovú plastiku žrebca ARDA od J. V. Myslbeka (1848 – 1922), ktorá bola modelom jazdeckej sochy sv. Václava na Václavskom námestí v Prahe a ktorá bola odliata pre Vysokú školu veterinársku v Košiciach v roku 1979.

Viac ako dvadsať rokov bol Ardo nielen neoddeliteľnou súčasťou nášho areálu, ale aj výrazom našej príslušnosti k veterinárskemu stavu a najmä k našej alma mater. Po presťahovaní do centra mesta po ňom ostalo doslova i obrazne prázdne miesto, preto bolo snahou súčasného vedenia univerzity po vypršaní zmluvy o výpožičke s mestom Košice vrátiť sochu ARDA tam, kam patrí – späť na univerzitu. A tým tiež vrátiť univerzite jej symbol a vytvoriť jej dominantu vo

vzťahu k návštevníkom, ale najmä dôstojný a kultivovaný priestor pre zamestnancov a študentov.

3. mája 2012 sa Ardo vrátil. So záujmom verejnosti, médií i zamestnancov univerzity. Bolo potrebných ešte pár mesiacov na jeho reštaurovanie, keďže socha bola poškodená, mala niekoľko prasklín a bola vychýlená na stranu. Nápravy sa ujal akademický sochár Ladislav Sabo, využili sa aj skúsenosti akademického sochára Arpáda Račka i historika umenia Gabriela Kládeka.

Nová centrálna oddychová zóna s Ardom uprostred bola

oficiálne otvorená v deň otvorenia nového akademického roku. Za účasti zamestnancov, členov vedeckej a správnej rady, predstaviteľov profesijne blízkych organizácií, akademických sochárov a zástupcov spolupracujúceho architektonického štúdia a projektovej a inžinierskej kancelárie a tiež zástupcov Útvaru hlavného architekta mesta Košice a Krajského pamiatkového úradu Košice prestrihli pásku s kordami rektor univerzity prof. MVDr. Emil Pilipčinec, PhD., a akademický sochár Ladislav Sabo.

(lk)

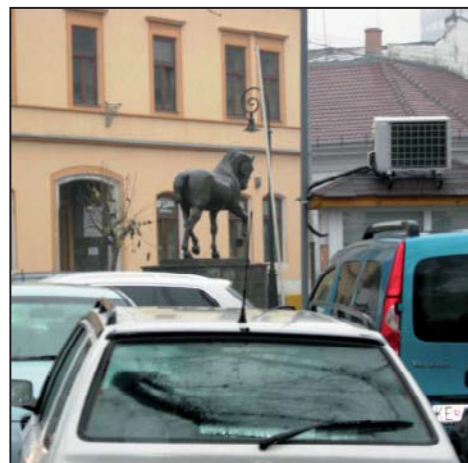
Autor foto: MVDr. Ladislav Pačaj

Od roku 1979 stál Ardo na svojom podstavci uprostred zelene v areáli univerzity.

V máji 2002 ostal uprostred zelene stáť už len prázdny podstavec.

Ardo sa presťahoval do centra mesta, aby ho tam čakalo dôstojnejšie miesto.

Doba zapožičania sochy Arda mestu sa po 10 rokoch chýlila ku koncu, nastal čas pripraviť Ardovi príhodný priestor – uprostred areálu univerzity bol postavený nový podstavec, začali sa úpravy terénu...

....vydláždilo sa malé námestíčko, podstavec sa obložil žulou...

...vysadili sa nové stromčeky, vyrúbali prebujnené kroviny v okolí...

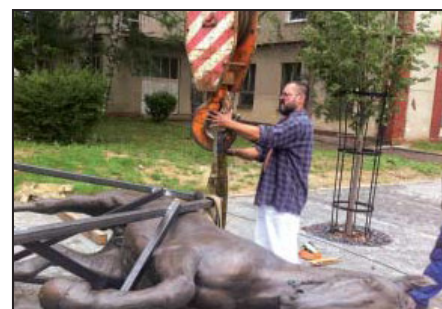
Takmer na deň presne po 10 rokoch sa 3. mája 2012 mohol Ardo priviezť z centra mesta späť na univerzitu.

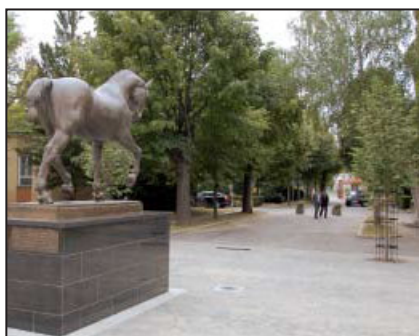
Ardo sa postavil na svoj nový podstavec. Bol opäť doma.

↩ A doma bolo o neho dobre postarané – odborníci sa hotovali opraviť škody, ktoré na ňom zanechal čas.

Akademický sochár Ladislav Sabo mal neľahkú prácu s reštaurovaním bronzovej sochy s naozaj účtyhodnou hmotnosťou.

Všetko sa podarilo, Ardo už len vznešene čakal na svoje slávnostné uvítanie.

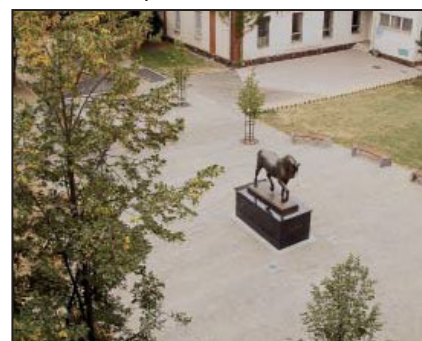

Rektor univerzity prof. Pilipčinec a akademický sochár L. Sabo prestrihli stuhu s kokardami počas slávnostného odhalenia 14. 9. 2012.

↩ Ardo bol stredobodom pozornosti nielen počas oficiálneho privítania zamestnancami a študentmi univerzity i pozvanými hosťami, ale púta pozornosť už od svojho návratu.

➡ Aj takýto pohľad sa nám naskytne na novú centrálnu zónu a späť navrátenú dominantu univerzity – bronzovú plastiku žrebca Arda od J. V. Myslbeka.

ARDO – symbol krásy, ušľachtlosti a harmónie telesných tvarov

s koňmi. Bola to skutočnosť, že pod kopytami koní sa rodila kultúra národov a národností, o čom svedčí aj prvá kniha o chove koní napísaná v 13. storočí p. n. l.

Vyspelosť chovu koní nadväzuje na tradíciu 500-ročného žrebčína v Kladzuboch a Vysokej školy jazdeckej vo Viedni, v Pinerolo v Paríži i 80-ročná tradícia chovu ušľachtilých koní v Národnom žrebčine v Topolčiankach. Vzťah ku koňovi sa časom zmenil, kôň sa považuje za ušľachtilé zviera a stáva sa viac spoločníkom ako sluhom svojho majiteľa. A zmenila sa aj jeho telesná stavba.

Ardo je ušľachtilý typ koňa, čo môžeme vidieť na tvare hlavy a z pomeru čelovej a tvárovej časti lebky. Veľké okrúhle očné, široké čelo, silné zuchvy, okrúhle nosové otvory široko roztvorené, pysky pevne uzavreté, poloha a zavesenie hlavy ku krku poukazujú na ušľachtilého plemenníka. Predná, stredná a zadná časť tela je utvorená harmonicky. Pozoruhodne správne je utvorená aj väzba bedier s kratším chrbtom a s dobre utvorenou osvalenou panvou. Bedrá, ten najkrat-

ší úsek chrbtového horizontu, sú mimoriadne dôležité. Je to most (PONS) medzi hrudníkom a panvou, motor sily koňa. Široká a dobre utvorená panva so sklonom ku krížovej kosti poukazuje na silu, ladnosť a eleganciu fundamentu koňa. Silná kostra končatín, suché, dobré formované kĺby, zreteľný obrys šliach a väzov by sa pri skutočnom pohybe prejavili v plnej nádhere. Jeho elegancia pohybu by sa plne prejavila nielen v kluse, čo môžeme vidieť medzi pomerom zdvihu predných a zadných končatín, ale aj v cvale a v cvikoch za pohybu. Má pekne utvorený, hlboký, dobre osvalený hrudník a mechanika pohybu koňa iste zaujala aj tvorcovi tohto nádherného diela J. V. Myslbeka. Môžeme vidieť kadencovaný pohyb v kluse, ktorý je vznosný, pravidelný a diagonálny. Tieto typy koní sa dajú kvalitne pripraviť pre špeciálne jazdecké účely.

Štvorcový rámec tela, postoje končatín, poloha krku a hlavy poukazujú na dobrú mechaniku pohybu v cvale. Ten by bol zagulatený, uvoľnený, príjemný, ľahko ovládateľný v jednotlivých cvikoch. Kôň má dobre nasadený chvost, dostatočne

dlhý a vysoko nesený. Predné končatiny sú utvorené pravidelne. Zadné končatiny sú pravidelne vyvinuté s vbočeným postojom v päťových kĺboch a pravá zadná distálna končatina je rozovretá.

Dobre vyvinutý pohľavný výraz žrebca, nízky tukový hrebeň na krku, malé nadočnicové svalstvo, pevné pysky a malé nadočnicové jamky poukazujú na nízky vek žrebca.

ÚVAHA NA MEDITÁCIU

Mohol by byť Ardo drezúrny kôň a mal by telesné predpoklady pre cviky vysokej školy alebo cviky nad zemou?

1. Ardov pohyb v kluse naznačuje prechod do cviku PIAFFE (piaf) – klus na mieste.

2. Pohyb predných končatín naznačuje zvýšenú akciu a správne uhlovanie distálnych častí.

3. Vysoké zhromaždenie, postavenie krku a hlavy naznačuje ochotu koňa k cvikom na zemi.

4. Energické podsadzovanie zadných končatín je výrazné v kmihu dopredu pod ťažisko tela.

5. Požiadavky armády pre boj z blízka si vyžadovali, aby kôň bol neustále v pohybe. Na mieste podsadená poloha tela so vzpriameným krkom má chrániť jazdca, ktorý šablou stína hlavu nepriateľa.

6. Z cviku PIAFFE – klus na mieste – sa môže nacvičovať PASSAGE (pasáž) – pľavný, vznášajúci klus – alebo nácvik cvikov nad zemou ako je LEVADE (leváda), kedy kôň stojí na zadných končatinách a predné má prisunuté k hrudníku, alebo COURBETTE (kurbeta) – výskok nad zemou. Vrcholný cvik nad zemou je CAPPRIOLLA (kapriola) – výskok koňa kolmo do výšky, vo vzduchu sa dostane do horizontálnej polohy a pritom prudko vykopne zadnými končatinami. Cvik slúžil na to, aby sa kôň s jazdcom dostali z obkľúčenia. Všetky cviky nad zemou sa vyučujú aj dnes na Vysokej škole španielskej vo Viedni, ale pre klasickú drezúru sa nepožadujú.

7. Vyváženosť, proporcionalita jednotlivých oblastí, sústredenosť pri práci by mohli Arda predurčiť pre prácu v športových disciplínach a cviky na zemi.

O dobrom osvalení zadnej časti tela svedčia aj dobre sa rysujúce gluteálne svaly a dobré podsadzovanie zadku pod ťažisko koňa.

8. Ardo má aj niektoré menšie exteriérové nedostatky, napr. nepravidelný postoj zadných končatín, zovretejšie päťové kľby a rozovretý postoj pravej zadnej distálnej končatiny. Môže ísť o prácu architekta, aby získal väčšiu stabilitu tela, alebo sa môžeme domnievať, že jeho predkovia veľa pracovali v kopcovitom teréne, čo je bežné u zvierat chovaných v horách, napr. huculské kone, pinzgauský dobytok, jeleňovité zvieratá a pod.

9. Vyjadrenie nechajme na pozorovateľa či obdivovateľa, našou úlohou bolo poukázať na vonkajšie tvary Arda, jeho telesné predpoklady k uvedenej disciplíne.

ODKAZ ARDA PRE ŠIROKÚ VEREJNOSŤ

Kôň je schopný nadviazať vzťah a komunikovať s človekom. Na lekárskom sympóziu lekári znovu potvrdili fakt, že ľudia v prítomnosti zvierat môžu ľahšie udržiavať psychoemotívnu rovnováhu. Kôň sa nepýta a nekritizuje. Uspokojí sa s čistým, jednoduchým priateľstvom, a práve to človek potrebuje. Priateľstvo, ktorého farmakologická a terapeutická hodnota je rozhodujúca. Veľký význam má kôň aj z hľadiska psychoemotívneho vývinu detí a mládeže.

V súčasnom období, keď technika nadobudla nebyvalých možností, čoraz väčší počet ľudí všetkých vekových kategórií nielen v poľnohospodárstve, ale najmä v priemysle a ostatných sférach sa teší psychoemotívnej rovnováhe, ktorú im poskytujú zvieratá a najmä kone.

Zvlášť dôležitú úlohu má kôň vo výučbe poľnohospodár-

ských a veterinárnych odborníkov, kde slúži ako model. Pri koňovi sa u študentov vytvára a stabilizuje správny vzťah ku zvieratám vôbec, umožňuje im správne pristupovať a zaobchádzať so živým zvieratom, spoznávať jeho fyziologické i patologické funkcie i etologické prejavy.

Vo výučbe veterinárnych lekárov kôň ako inteligentné zviera núti študenta pri zaobchádzaní zvykať si na nebojnosť a správny prístup, pretože prevažná časť študentov nemala najmä v mestách možnosť bezprostredného styku so zvieratami. Zvýšená pozornosť pri zaobchádzaní s ušľachtilým koňom je previerkou praktickej pripravenosti študentov pre klinické disciplíny – zjemňuje prístup k ostatným zvieratám.

Aj napriek tomu, že význam koňa sa podstatne zmenil v armáde, v doprave, v poľnohospodárstve a v iných odvetviach, jeho vlastný význam nezanikol, pretože až dodnes mu ostalo to najkrajšie poslanie byť zdrojom krásy, ušľachtilosti a radosti z pohybu pri športe i vo výučbe poľnohospodárskych a veterinárnych odborníkov.

V období Arda na univerzite sa vyučovali 3 jazdecké disciplíny a v r. 1990 bola navrhnutá vysoká škola jazdecká s piatimi predmetmi. Škoda, že ekonomické podmienky boli neúprosne, ale aj napriek tomu sa vyučovali ako nepovinné predmety jazda na koni, jazdecko a vozatajstvo a Horsemanship sa vyučoval v jazyku anglickom. Prednášky boli dopĺňované odbornou dokumentáciou, filmovým materiálom, názornými ukážkami a vhodnými exkurziami do plemenárskych podnikov, Vysokej školy španielskej vo Viedni, do podnikov s vyspelým chovom a tréningom koní. Od začatia výcviku študentov na univerzite úspešne absolvovalo jazdecký výcvik na koni 358 študentov a 64 zahraničných študentov v jazyku anglickom. Tradíciou sa stal výcvik detí a mládeže v jazde na koni. Pretrvávala spolupráca medzi našim jazdeckým areálom a ZOO v oblasti chovu, výcviku, vzdelávania a v poradenskej činnosti.

Jazdecké disciplíny boli prínosom pre profiláciu študentov a ich vzťahu k iným študijným predmetom. Študenti sa zdokonaľovali v zaobchádzaní s koňmi a v jazde na koni. Osvojili si precvičovanie obrátov na mieste a za pohybu, prácu na kruhoch, na dvoch stopách a prácu s koňom zo zeme. Zdokonaľili sa v jazde na koni v teréne, na kavaletách a pri prekonávaní menších prekážok v lese. V letnom semestri zvládli princípy postrojovania a zaučenia koní v ťahu, praktické vedenie záprahu, štýly vedenia záprahu a oboznámili sa so záprahovým športom, praktickým používaním záprahových koní, ich prejavmi a zvláštnosťami. Značná časť študentov absolvovala podkúvačstvo a v lete praxovali v plemenárskych podnikoch s chovom koní v Topoľčiankach, Horných Motešiciach či v Novom Tekove pri klusáckych koňoch.

Skvalitnil sa prístup ku klinickým predmetom. Začalo sa s hipoterapiou detí a mládeže i s imprintingovým tréningom žriebät. Zabezpečila sa povinná a doporučená odborná literatúra k uvedeným predmetom, napr. Základy športového jazdenia na koni, Chov a športové využitie koní, Zapriahanie koní. Zo zahraničnej literatúry: Horse rider, Westernové jazdenie, The complet training of horse, Horsemanship, Klimke – Drezúra, Harnesing raiding, Showjumping.

Priali by sme našim študentom, aby sa učili ušľachtilosť, harmóniu, plemenné a exteriérové znaky koňa využívať podľa jeho predurčenia. Ardo je moderný, všestranne využiteľný typ koňa pre viaceré športové zamerania. Želáme študentom, učiteľom, hosťom i laickej verejnosti, aby mohli objavovať aj ďalšie prednosti, ktoré Ardo nesporne má. Ale i napriek tomu, kto a čo na Ardovi objaví, zvlášť srdečne ďakujeme prof. Pilipčincovi, rektorovi univerzity, že sa tomuto vzácnemu koňovi dostalo zadosťučinenia a má také čestné miesto, aké si zasluži.

Otvorenie akademického roku 2012/2013

Akademický rok 2012/2013 sa oficiálne začal 14. septembra 2012, kedy sa v aule univerzity zišli pedagogickí a vedeckí pracovníci, zamestnanci univerzity i študenti, členovia vedeckej a správnej rady, ktorých po doznení štátnej hymny privítal vo svojom vystúpení rektor univerzity prof. MVDr. Emil Pilipčinec, PhD., aby pokračoval hodnotením roku uplynulého i plánmi do toho začínajúceho.

Hneď na začiatku privítal na škole najmä prvákov, ktorým poprial veľa šťastia, usilovnosti, vytrvalosti, tvorivosti a samostatnosti.

Do prvých ročníkov vo všetkých študijných programoch a všetkých troch stupňoch vysokoškolského vzdelávania vyučovaných v slovenskom jazyku prijímame v tomto akademickom roku 520 študentov, z toho 66 študentov do bakalárskeho študijného programu kynológia, 45 študentov do bakalárskeho študijného programu vzťah človek – zvierat a jeho využitie v canisterapii a hipoterapii, 29 študentov do bakalárskeho študijného programu bezpečnosť krmív a potravín, 12 študentov do nadväzujúceho magisterského študijného programu trh a kvalita potravín, 143 študentov do magisterského študijného programu farmácia, 154 študentov do doktorského študijného programu všeobecné veterinárske lekárstvo, 56 študentov do doktorského študijného programu hygiena potravín a 15 študentov do doktorandského štúdia.

Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach sa považuje za školu s vysokým stupňom internacionalizácie a s relatívne vysokým počtom zahraničných študentov študujúcich na našej univerzite v anglickom jazyku, pre ktorých časť prihovoru odznela v angličtine.

V tomto akademickom roku to platí o to viac, že okrem 42 študentov prijatých na študijný program všeobecné veterinárske lekárstvo, ktorý je realizovaný v angličtine, pokračuje vo svojom štúdiu v anglickom jazyku na našej univerzite v tomto akademickom roku aj 11 študentov spoločného bakalárskeho študijného programu Animal Science – náuka o živočíchoch a do jeho letného semestra nastúpi ďalších 25 študentov.

Akademický rok 2011/2012 bol pre UVLF v Košiciach aj rokom mnohých významných udalostí.

Hodnotiť tieto udalosti môžeme z rôzneho uhla pohľadu. Niektoré z nich nie sú iba najvýznamnejšími udalosťami uplynulého akademického roku, ale môžeme ich zaradiť i medzi najvýznamnejšie udalosti ostatného obdobia života univerzity. Medzi takého udalosti nepochybne patrí ukončenie súdneho sporu so spoločnosťou IMS, ktorá na základe zmluvy uzatvorenej ešte v januári 2006 zabezpečovala sprostredkovanie štúdiá zahraničných študentov na univerzite a nepochybne takouto významnou udalosťou ostatného obdobia je aj návrat sochy ARDA do areálu univerzity.

V tom prvom prípade dal okresný i krajský súd v Košiciach za pravdu univerzite, ktorá po neúspešnom pokuse zmeniť nevýhodné zmluvné podmienky odstúpila od zmluvy o spolupráci so spoločnosťou IMS. Právoplatný rozsudok potvrdil, že univerzita mala právo odstúpiť od zmluvy, ktorá bola uzatvorená v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, a ktorá navyše bola pre univerzitu nevýhodná, keďže bola uzatvorená na dobu až desiatich rokov, pričom univerzita poskytla spoločnosti exkluzivitu pre výber zahraničných študentov a pre sprostredkovanie štúdiá na univerzite. Keď si navyše spoločnosť IMS nesplnila povinnosť zaplatiť školské poplatky v zmysle zmluvy, univerzita v súlade so zákonom v novembri 2008 odstúpila od uvedenej zmluvy. Následne na to spoločnosť IMS podala žalobu o určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy. Spor sa tiahol až do júla tohto roku, to znamená, že univerzita 4 roky musela s vypätím všetkých síl sama bez akejkoľvek pomoci či podpory zabezpečovať, aby k nám prichádzali študovať záujemcovia zo zahraničia. Bez možnosti čo i len informovať v zahraničnej tlači o možnosti štúdiá na našej univerzite sme museli získavať zahraničných študentov, bez ktorých by sme prichádzali o prestíž i o finančné prostriedky. Dnes mimoriadne rád konštatujem, že si univerzita môže na základe tohto súdneho rozhodnutia opäť po dlhom období organizovať prijímanie zahraničných študentov na univerzitu slobodne, bez záväzkov k sprostredkovateľom, navyše, ako bolo v tomto prípade, k sprostredkovateľovi s exkluzivitou. Výsledkom súdneho sporu je i úspora finančných prostriedkov na províziách pre sprostredkovateľa, ktoré nielenže boli neprimerane vysoké, ale navyše boli vyberané od každého študenta nielen za prijímacie konanie, ale za každý rok jeho štúdiá. Chcem sa poďakovať všetkým tým, ktorí prispeli k úspešnému ukončeniu sporu s IMS, predovšetkým JUDr. Silvii Rolfovej, kvestorke univerzity, prof. Ing. Olge Ondrašovičovej, CSc., prorektorke pre zahraničné a doktorandské štúdium, a JUDr. Viere Jančíkovej, vedúcej oddelenia právneho a vnútorného auditu.

Druhou významnou udalosťou bol návrat sochy koňa Arda na univerzitu.

Príbeh ARDA poznáme všetci, ktorí tu žijeme viac ako desať rokov. Pred tými desiatimi rokmi i dnes je okolo nášho Arda veľa nepravd, napríklad že sme za koňa menili kone, veľa vášní a veľa nepravd. Napriek tomu sa nám podarilo po ukončení doby výpožičky vrátiť Arda späť na univerzitu a zabezpečiť tomuto vzácnemu umeleckému dielu dôstojný priestor. O chvíľu otvoríme centrálnu oddychovú zónu súčasťou ktorej bude aj odhalenie bronzovej plastiky žrebca Arda od Josefa Václava Myslbeka. I z tohto miesta chcem vyjadriť poďakovanie akademickej obci za podporu i trpezlivosť, ktorej sa dostalo mne osobne i celému vedeniu univerzity pri realizácii projektu návratu ARDA.

Moje úprimné poďakovanie patrí akademickému sochárovi Ladislavovi Sabovi, akademickému sochárovi Arpádovi Račkovi a Mgr. Gabrielovi Kládekovi za podporu i neľahkú úlohu, ktorú na seba zobrali pri návrate plastiky na univerzitu či pri jej reštaurovaní, keďže sa ukázalo, že plastika je poškodená, mierne nahnutá a vyskytujú sa na nej praskliny. Ich námaha bola korunovaná úspechom a dnes môžeme vidieť bronzového Arda v plnej kráse uprostred areálu univerzity.

Touto cestou chcem vyjadriť ďalej poďakovanie Útvary hlavného architekta mesta Košice, Krajskému pamiatkovému úradu, projektantom, architektom, realizátorom, a v neposlednom rade moje poďakovanie patrí mestu, predovšetkým primátorovi mesta Košice, za realizáciu transportu ARDA začiatkom mája tohto roku zo Zvonárskej ulice na univerzitu, čo bola operácia skutočne neľahká.

V akademickom roku 2011/2012 žila univerzita i ďalšími významnými udalosťami.

Pre potreby zabezpečenia praktickej klinickej a ostatnej výučby v Školskom poľnohospodárskom podniku v Zemplínskej Teplici bolo už na začiatku akademického roka 2011/2012 vybudované a do užívania odovzdané analytické laboratórium, ďalej chirurgicko-ortopedické oddelenie pre kliniku prežúvavcov i sociálne zariadenie pre učiteľov a študentov.

Koncom apríla tohto roku sme slávnostne otvorili a klinike ošipovaných odovzdali nové, kompletne zrekonštruované priestory jednak pre administratívnu činnosť a laboratórnu prácu, jednak pre praktickú klinickú výučbu.

A začiatkom júna tohto roku sme slávnostne otvorili i za účasti mnohých z vás novovybudované klinické ustajňovacie priestory pre kliniku koní a kliniku prežúvavcov. Tento nový polyfunkčný objekt poskytuje priestory nielen pre ustajnenie zvierat, ale vytvára i zázemie pre vedecko-výskumnú a praktickú klinickú výučbu koní a malých prežúvavcov.

Dobrou správou je, že v tomto akademickom roku začneme s výstavbou obdobných klinických ustajňovacích priestorov – polyfunkčného objektu pre kliniku ošipovaných, kliniku prežúvavcov a kliniku malých zvierat. Súčasťou tohto objektu bude aj akreditovaný experimentálny zverinec pre hľodavce.

Nuž a úplne na záver tohto klinického bloku chcem uviesť, že nám bol schválený projektový zámer pre budovanie univerzitného vedeckého parku, súčasťou ktorého bude aj vybudovanie trojpodlažného pavilónu pre kliniku malých zvierat.

Za ďalšie dôležité udalosti pre ďalší rozvoj univerzity, ktoré sa udiali v akademickom roku 2011/2012, treba pokladať:

1. Ukončenie kompletnej rekonštrukcie laboratórií a ostatných priestorov ústavu genetiky.
2. Zriadenie univerzitnej lekárne a jej slávnostné otvorenie v novembri minulého roku.
3. Obnovenie rybníka na Účelovom zariadení pre chov a choroby zveri, rýb a včiel v Rozhanovciach a jeho zarybnenie na jar tohto roku.
4. Vybudovanie centrálnej oddychovej zóny s pešou zónou a námestím a tiež aj budovanie ďalších oddychových zón, ktoré už v tomto akademickom roku budú slúžiť študentom a zamestnancom našej univerzity.

Za veľmi dôležité pre ďalší rozvoj študijného programu farmácia považujeme zriadenie katedry farmakognózie a botaniky a ústavu humánnej a klinickej farmakológie s účinnosťou od septembra tohto roku, pričom teraz bude dôležité ich ďalšie personálne budovanie.

Rád by som využil i túto príležitosť a vyjadril poďakovanie všetkým, predovšetkým našim učiteľom, ktorí sa veľmi zodpovedne zhostili zabezpečenia výučby študentov spoločného bakalárskeho študijného programu animal science od letného semestra ak. roku 2011/2012.

Ďalšia časť príhovoru sa týkala vzdelávacej činnosti.

V tomto akademickom roku otvárame dva nové študijné programy vzťah človek – zvierat a jeho využitie v canisterapii a hipoterapii pre 1. stupeň vysokoškolského štúdia v dennej a externej forme a študijný program neurovedy pre 3. stupeň vysokoškolského štúdia, taktiež v dennej a externej forme. Rád by som pri tejto príležitosti vyjadril poďakovanie všetkým učiteľom, ktorí sa podieľali na ich príprave a úspešnej akreditácii. Oba novoakreditované študijné programy sú v súlade s koncepciou univerzity v oblasti vzdelávania, t. j. poskytovať originálne študijné programy, ktoré neposkytujú iné vysoké školy v Slovenskej republike. I z uvedeného dôvodu je o oba študijné programy veľký záujem.

V tomto akademickom roku nás čaká ďalšia významná udalosť. Promócia prvých absolventov spoločného bakalárskeho študijného programu animal science. Bude už na samotných absolventoch, ale určite aj na výsledkoch jedenapoločnej práce nás učiteľov, či sa títo absolventi rozhodnú pokračovať v štúdiu veterinárskej medicíny na našej univerzite, alebo dajú prednosť svojej druhej alma mater, University of Nordland, prípadne inej vysokej škole.

Akademický rok 2012/2013 bude zároveň aj rokom ukončenia 6-ročného cyklu učebných plánov všeobecného veterinárskeho lekárstva a hygieny potravín založených na druhovom prístupe. Myslím si, že to nebude iba príležitosť, ale zároveň i povinnosť, aby sme sa zamysleli nad odborným profilom nášho absolventa – budúceho veterinárneho lekára v súlade s požiadavkami spoločenskej objednávky spoločného európskeho trhu práce.

Nuž a v neposlednom rade v tomto akademickom roku je ohlásené prijatie novely zákona o vysokých školách. Nevieme však s účinnosťou odkedy a v akom rozsahu bude novela prijatá. Pre nás aj pre ostatné vysoké školy v Slovenskej republike je prijatie novely zákona dôležité, najmä z pohľadu úpravy podmienok komplexnej akreditácie a garantovania štúdia.

V tomto akademickom roku sa očakáva úspešné ukončenie implementácie našich i partnerských projektov zo štrukturálnych fondov Európskej únie v oblasti vzdelávania a aj v oblasti vedy a výskumu.

Ako som už uviedol, tento akademický rok bude i začiatkom implementácie projektu na výstavbu polyfunkčného objektu – klinických ustajňovacích priestorov pre kliniku ošipovaných, kliniku prežúvavcov a kliniku malých zvierat, súčasťou ktorého bude aj akreditovaný experimentálny zverinec pre hľodavce. Dôležité bude ukončiť do konca decembra tohto roku projektový návrh pre druhú etapu budovania univerzitného vedeckého parku – MediParku, súčasťou ktorého bude aj vybudovanie trojpodlažného pavilónu pre kliniku malých zvierat.

Univerzite sa podarilo po úspešnej súťaži začať realizovať projekt Racionalizácia, rekonštrukcia a modernizácia systému vykurovania a prípravy teplej úžitkovej vody na obidvoch študentských domovoch aj v centrálnom areáli univerzity. Financovanie investičného zámeru sa realizuje z úspor energií, ktorá sa dosiahne počas 8-ročnej úsporovej periódy, pričom výšku úspor zmluvne garantuje dodávateľ. Projekt zahŕňa výstavbu novej modernej kotolne na študentských domovoch s automatickou reguláciou vykurovacieho systému ako aj inštaláciu kvalitatívnej regulácie objektov areálu školy a jeho lokálnych kotolní a okruhov vykurovania. Výsledkom projektu bude integrácia regulácie objektov do centrálného systému, úspora energií a pracovnej sily, ktorú nahradí inteligentný riadiaci systém.

V Školskom poľnohospodárskom podniku v Zemplínskej Teplici sme už začali s prestavbou trojpodlažného objektu na ubytovacie zariadenie bunkového typu, ktoré bude slúžiť na komfortnejšie bývanie učiteľov zabezpečujúcich výučbu v tomto zariadení. Je už taktiež vypracovaný projekt prestavby býva-

lej kafilérie na cvičebňu pre ústav patologickej anatómie, kde sa budú vykonávať praktické cvičenia z pitiev na veľkých zvieratách.

V Účelovom zariadení pre chov a choroby zveri, rýb a včiel v Rozhanovciach ukončujeme rekonštrukciu a zateplenie administratívnej budovy vrátane prestavby cvičebne. Ďalej tu plánujeme:

- a) prestavbu existujúceho objektu na rozrábku zveriny v súlade s platnou legislatívou Európskej únie,
- b) obnovenie rehabilitačnej stanice pre chránené druhy živočíchov s rekonštrukciu príslušných odchovných priestorov,
- c) obnovenie chovu včiel,
- d) revitalizáciu chovných zariadení pre poľovnícku kynológiu v spolupráci s ostatnými kynologickými klubmi na univerzite.

Za mimoriadne dôležitú považujeme skutočnosť, že univerzite sa podarilo uzavrieť zmluvu o postúpení užívania poľovných pozemkov v uznanom poľovnom revíri Makovica na ďalšie 10-ročné obdobie. Stalo sa tak na základe stretnutia s vlastníkmi poľovných pozemkov v uznanom poľovnom revíre Makovica, ktoré sa uskutočnilo začiatkom tohto týždňa. Táto skutočnosť nie je pre nás dôležitá iba z pohľadu poľovníckeho využitia sa, ale predovšetkým z pohľadu výchovno-vzdelávacieho, nakoľko v tomto revíri zabezpečujeme viacero poľovníckych, kynologických a ďalších disciplín prakticky vo všetkých študijných programoch z oblasti veterinárskych vied. A navyše nám táto zmluva garantuje, že nebude prerušená naša viac ako 40-ročná tradícia poľovníctva v tomto revíri.

V jazdeckom areáli v jednom z jeho objektov, kde máme ustajnené kone oddielu jazdnej polície ako aj kone našich klientov, ukončujeme rozvod vody na napájanie, ktorý by v zime nezamrzal a zároveň máme v pláne do konca roka vymeniť na tomto objekte strechu.

Súčasťou života univerzity sú aj návštevy významných osobností štátnej správy a samosprávy, predstaviteľov zahraničných zastupiteľstiev a zahraničných vysokých škôl.

Mám predovšetkým na mysli prijatie Juraja Miškova, vtedajšieho ministra hospodárstva, a Jozefa Mihála, vtedajšieho ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, na univerzite v novembri minulého roka. Univerzitu navštívili Alexander Ben-Zvi, veľvyslanec štátu Izrael, a Loipa Sánchez Lorenzo, veľvyslankyňa Kuby, vo februári tohto roku v súvislosti so zabezpečením výučby v študijnom programe animal science prišli Reid Hole, dekan Faculty of Biosciences and Aquaculture University of Nordland a Greta Lysfjord, prorektorka University of Nordland, a v máji tohto roku sme prijali Devuda Devrishova, prorektora Moskovskej štátnej akadémie veterinárskej medicíny

a biotechnológie K. J. Skrjabina.

V akademickom roku 2011/2012 sme si pripomenuli aj osobnosti veterinárskej medicíny. A to prof. MVDr. Michala Bartíka, DrSc., a prof. MVDr. Jána Rosochu, CSc., pri príležitosti ich nedožitých 90-tych narodenín a akademika Františka Nižnanského pri príležitosti jeho nedožitých stých narodenín.

V uplynulom akademickom roku sa významného životného jubilea 85-tych narodenín dožil aj prof. MVDr. Leopold Vrzgula, DrSc., dlhoročný akademický funkcionár našej univerzity a vedúci II. internej kliniky, ktorému pri tejto príležitosti bola udeľená pamätná medaila univerzity.

Je potešujúce, že univerzita žije aj významnými spoločenskými a športovými podujatiami, ktoré svojím rozsahom prerástli rámec univerzity i mesta. Boli to predovšetkým spoločenské podujatia organizované už každoročne, najmä predvianočné stretnutie tvorivých pracovníkov a zamestnancov univerzity v priestoroch hotela Golden Royal, novoročný koncert Štátnej filharmónie konaný v Dome umenia, majáles, Deň detí či Mikuláš, ale aj uvedenie do života knihy Ing. Jána Keresteša Výživa a zdravie ľudí a ďalšie. Nie menej očakávanými sú každoročne organizované športové podujatia, akými sú futbalový turnaj troch univerzít, jazdecké preteky o Košický pohár, Hubertova jazda, zahájenie poľovnej sezóny či spoločné poľovačky v revíroch univerzity.

Nepopierateľný úspech zaznamenal už štvrtýkrát organizovaný medzikatedrový bowlingový turnaj, svojich skálnych si našli turnaje v minifutbale, volejbale, florbale, stolnom tenise, basketbale, rovnako ako splavovanie, turistika či lyžovanie.

V závere svojho vystúpenia sa rektor poďakoval za celoživotnú pedagogicko-výskumnú prácu tým učiteľom a zamestnancom, ktorí odišli do starobného dôchodku, privítal tých, ktorí nastúpili na miesta vysokoškolských učiteľov a vedecko-výskumných pracovníkov, zablahoželel novovy- menovaným vedúcim pracovníkom a docentom.

Minútou ticha si prítomní uctili pamiatku doc. MVDr. Zdenka Beniška, PhD., a doc. MVDr. Antona Ševčíka, PhD., ktorí navždy opustili naše rady v uplynulom akademickom roku.

Príhovor bol ukončený želaním pracovných i osobných úspechov spolu s presvedčením, že napriek všetkému to bude rok rozvoja.

Prítomným sa prihovoral aj predseda akademického senátu doc. MVDr. Peter Lazar, PhD.

Pred hymnou Gaudeamus igitur a ukončením slávnosti ešte zneli iné tóny, tóny klasickej hudby v podaní kvarteta Štátnej filharmónie Košice.

Mgr. Ľudmila Kundriková
kancelárka

Foto: Ing. Rastislav Dvořák

INFORMÁCIE Z VEDENIA

4. 9. 2012

INFORMÁCIE REKTORA O:

- prijatí prof. MVDr. Břetislava Koudelu, CSc., riaditeľa Výskumného ústavu veterinárneho lékařství v Brne dňa 30. 8. 2012,
- účasti na slávnostnom koncerte pri príležitosti 20. výročia prijatia Ústavy Slovenskej republiky na nádvorí Bratislavského hradu dňa 31. 8. 2012,
- účasti na medzinárodnej výstave Agrokomplex 2012 dňa 24. 8. 2012.

INFORMÁCIE PROREKTORKY MOJŽIŠOVEJ O:

- prebiehajúcich zápisoch študentov prvých ročníkov.

INFORMÁCIE PROREKTORKY ONDRAŠOVIČOVEJ O:

- ukončení a obhajobe dizertačných prác denných doktorandov v štandardnej dĺžke štúdia,
- konaní zápisov do I. ročníka v dennej a externej forme štúdia.

INFORMÁCIE PROREKTORA NAGYA O:

- postupe prác na riešení sprevádzkovania bitútku na EVS v Z. Teplici a príprave zabezpečenia výrobnéj praxe študentov 1. ročníka na ŠPP.

11. 9. 2012

INFORMÁCIE REKTORA O:

- jazdeckých pretekoch o Cenu rektora Univerzity veterinárskeho lékařstva a farmácie v Košiciach dňa 8. 9. 2012.

INFORMÁCIE PROREKTORKY MOJŽIŠOVEJ O:

- priebehu výrobných praxí študentov prvých ročníkov v ŠP VVL a HP,
- prebiehajúcich zápisoch do vyšších ročníkov vo všetkých študijných programoch.

INFORMÁCIE PROREKTORKY ONDRAŠOVIČOVEJ O:

- zverejnení novej výzvy na predkladanie žiadostí o štipendium v rámci Národného štipendijného programu,
- organizovaní konferencie: Mladí vedci – Bezpečnosť potravinového reťazca v rámci MP SR a EFSA v dňoch 8. – 9. 11. 2012 v Nitre.

INFORMÁCIE PROREKTORA LEGÁTHA O:

- poskytnutí finančného príspevku formou grantu firmou SIEMENS na prevádzku UVIK UVLF v Košiciach,
- príprave dvoch supplement Folia veterinaria, ktoré budú vydané v r. 2012.

INFORMÁCIE PROREKTORA KORIMA O:

- príprave excelovského súboru pre evidenciu a vyhodnotenie plnenia merateľných indikátorov kvality vzdelávania v rámci evalvačného procesu EAEVE,
- vykonaní výpočtov potreby pedagógov pre AR 2012/2013.

25. 9. 2012

INFORMÁCIE REKTORA O:

- aktíve učiteľov konanom dňa 14. 9. 2012,
- účasti na oslavách 60. výročia založenia TU vo Zvolene dňa 18. 9. 2012,
- účasti na oslavách 60. výročia založenia Farmaceutickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave dňa 19. 9. 2012,
- priznaní výkonu práva poľovníctva pre univerzitu v uznanom revíri Makovica do roku 2022.

INFORMÁCIE PROREKTORKY MOJŽIŠOVEJ O:

- kontrole Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach v ŠD UVLF v Košiciach.

INFORMÁCIE PROREKTORKY ONDRAŠOVIČOVEJ O:

- navrhnutí prostriedkov na Erasmus stáže o 1.060,- € na ak. r. 2012 – 13,
- zaradení študentov Erasmus programu do výučby.

INFORMÁCIE PROREKTORA NAGYA O:

- účasti na oslavách 60. výročia založenia Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre,
- návšteve zahraničných hostí z Turecka – Univerzity v Ankare na ŠPP v Z. Teplici.

2. 10. 2012

INFORMÁCIE REKTORA O:

- prijatí absolventov inžinierskeho štúdia v študijnom odbore *prevádzka a ekonomika poľnohospodárstva* Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre dňa 28. 9. 2012, ktorí promovali na univerzite v roku 1970,
- účasti na 10. ročníku Zemplínskych lekárnických dňoch, ktoré sa uskutočnili 28. – 29. 9. 2012 v Michalovciach.

INFORMÁCIE PROREKTORKY ONDRAŠOVIČOVEJ O:

- konaní celoslovenskej konferencie ESN National Platform v Košiciach v dňoch 29. 11 – 2. 12. 2012,
- propagácii štúdia na UVLF v Košiciach na CNN.

INFORMÁCIE PROREKTORA KORIMA O:

- účasti na oslavách 60. výročia založenia futbalového klubu VSS Košice konaných dňa 22. 9. 2012,
- účasti na slávnostnom otvorení AR 2012/2013 na Prešovskej univerzite v Prešove a na oslavách 15. výročia založenia PU v Prešove,
- účasti na zasadnutí grantovej agentúry KEGA v Bratislave dňa 1. 10. 2012.

INFORMÁCIE PROREKTORA NAGYA O:

- spracovaní plánovaných požiadaviek pracovísk univerzity na autobusovú dopravu pre realizáciu praktických cvičení a na dovoz hospodárskych zvierat pre potreby pedagogického procesu,
- postupe realizácie opatrení uložených ŠVPS SR v súvislosti so schvaľovaním pokusného zariadenia v priestoroch kliniky vtákov, exotických a voľne žijúcich zvierat.

9. 10. 2012

INFORMÁCIE PROREKTORKY MOJŽIŠOVEJ O:

- prezentácii UVLF na vzdelávacom trhu Akadémie Bratislava,
- účasti študenta 3. ročníka ŠP VVL Ondreja Kandráča na konferencii VetWeek v Bruseli,
- školení organizovanom MŠVVV SR v súvislosti s novelou vyhlášky o sociálnych štipendiách v Prešove 9. 10. 2012,
- plánovanom konaní prednášky v rámci aktivít Spolku košíckych študentov farmácie v jedálni ŠD 17. 10. 2012 o 18,00 hod.,
- žiadosti o založenie študentského Spolku chovateľov malých cicavcov a exotických vtákov s garantom MVDr. Edinou Szestákovou, PhD.

INFORMÁCIE PROREKTORA NAGYA O:

- riešení zdravotných problémov v chove ošípaných na ŠPP v Z. Teplici.

INFORMÁCIE Z VEDENIA

16. 10. 2012

INFORMÁCIE PROREKTORKY MOJŽIŠOVEJ O:

- prednáške MVDr. Ľubomíra Páleníka, PhD., z oblasti kardiológie pre študentov 5. a 6. ročníka VVL a HP.

INFORMÁCIE PROREKTORKY ONDRAŠOVIČOVEJ O:

- návšteve Nordland University za účelom pripravenia reakreditácie spoločného študijného programu Animal Science.

INFORMÁCIE PROREKTORA LEGÁTHA O:

- predložených tézach na valné zhromaždenie SAPV, ktoré sa bude konať 5. 11. 2012 v Nitre,
- návšteve prorektora prof. Devrilova z Moskovskej Gosudarstvennoj Akademiji Veterinárnej Medicíny i Biotechnológii Imeni K. I. Skrabina za účelom upresnenia spolupráce na základe podpísanej zmluvy o spolupráci.

23. 10. 2012

INFORMÁCIE REKTORA O:

- organizovaní Hubertovej jazdy 2012 dňa 19. 10. 2012,
- účasti na 13. kongrese lekárníkov dňa 20. 10. 2012 v Žiline.

INFORMÁCIE PROREKTORKY MOJŽIŠOVEJ O:

- ponuke centra Atlantis Science Center v Bratislave a príprave prvého veľtrhu vysokých škôl a univerzít,
- príprave Študentskej kvapky krvi dňa 24. 10. 2012,
- vydaní ďalšieho čísla študentského časopisu ARDO.

INFORMÁCIE PROREKTORA NAGYA O:

- účasti na stretnutí veterinárnych lekárov seniorov v dňoch 11. a 12. 10. 2012 na IVVL a UVLF v Košiciach,
- účasti na oslavách 15. výročia založenia UCM v Trnave,
- účasti na zasadnutí komisie VEGA č. 8 v Bratislave,
- vykonaní dezinfekčných, dezinfekčných a deratizačných prác na farmách a bitúnku ŠPP v Z. Teplici.

Konferencia VetNEST

Každoročné stretnutie predstaviteľov veterinárskych vysokých škôl – členov VetNEST (Veterinary Network of Students Staff Transfer) sa konalo na Univerzite veterinárnej medicíny vo Viedni v dňoch 20. – 22. 9. 2012.

Konferenciu otvoril a predstaviteľov jednotlivých univerzít privítal Prof. Otto Doblhoff-Dier, prorektor hostujúcej univerzity vo Viedni. Vzhľadom na neúčast' prezidenta VetNEST prof. MVDr. Aloisa Nečasa, PhD., dekana Veterinárnej fakulty VFU Brno, konferenciu viedol reprezentant Veterinárnej fakulty v Budapešti prof. László Frenyo. Konferencie sa zúčastnili predstavitelia veterinárskych škôl z Brna, Budapešti, Košíc, Ľubľany, Sarajeva, Skopje, Viedne, Vroclavu a Záhrebu. Za UVLF v Košiciach sa stretnutia zúčastnili prof. MVDr. Emil Pilipčinec, PhD., rektor, a prorektorky prof. Ing. Oľga Ondrašovičová, CSc., a prof. MVDr. Jana Mojžišová, PhD.

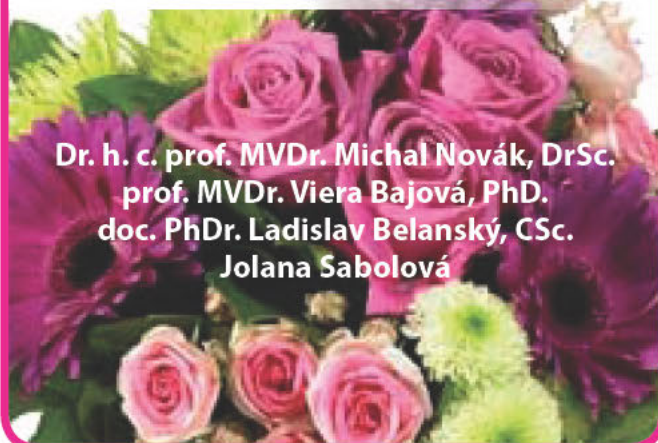
Hlavným programom konferencie bolo vyhodnotenie správ jednotlivých veterinárskych škôl (fakúlt) zameraných na vyhodnotenie zmien študijných plánov a zmien v manažmente organizácií. Ďalším bodom rokovania bolo vyhodnotenie výmenného stredoeurópskeho programu CEEPUS, zameraného na mobility študentov, doktorandov a učiteľov, ktoré predniesol koordinátor programu CEEPUS Igor Stokovič z Fakulty veterinárnej medicíny v Záhrebe. Pred dvoma rokmi sa členovia VetNEST dohodli na rozšírení aktivít o organizovanie tzv. summer school a vytváraní spoločných študijných magisterských a doktorandských programov. Po dvoch rokoch organizácie summer school v Záhrebe a Brne bolo možné konštatovať, že sa záujem zo strany tak študentov, ako aj prednášateľov o túto formu vzdelávania zvyšuje. Cieľom programu CEEPUS je organizovať aspoň štyri takéto summer school. Ďalším cieľom je organizovať krátkodobé týždenné exkurzie medzi jednotlivými krajinami.

Súčasťou konferencie pravidelne v dvojročných intervaloch je aj voľba nového prezidenta a generálneho sekretára. S potešením konštatujem, že novým prezidentom VetNEST sa na roky 2012 – 2014 stal prof. MVDr. Emil Pilipčinec, PhD., rektor našej univerzity, a generálnou sekretárkou sa stala prof. MVDr. Jana Mojžišová, PhD., prorektorka našej univerzity. K zvoleniu im srdečne blahoželáme.

prof. Ing. Oľga Ondrašovičová, CSc.
prorektorka pre zahraničné a doktorandské štúdium

Blahoželáme jubilantom...

*Septembrové a októbrové dni sa niesli v oslavnom
dúchu životných jubileí viacerých našich kolegov,
ktorým zo srdca prajeme všetko najlepšie,
veľa zdravia, šťastia, úspechov,
energie a optimizmu, rodinnú i pracovnú pohodu!*

Dr. h. c. prof. MVDr. Michal Novák, DrSc.
prof. MVDr. Viera Bajová, PhD.
doc. PhDr. Ladislav Belanský, CSc.
Jolana Sabolová

X. Lazarove dni výživy a veterinárnej dietetiky

V prvom septembrovom týždni 2012 sa na Univerzite veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach konala medzinárodná vedecká konferencia X. Lazarove dni výživy a veterinárnej dietetiky. Podujatie konané pod záštitou ministra pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR organizoval Ústav výživy, dietetiky a krmovínarstva UVLF v Košiciach s podporou Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR, Komorou veterinárnych lekárov SR a Inštitútom vzdelávania veterinárnych lekárov ako recipročné stretnutie odborníkov z oblasti výživy zvierat a pestovania krmovín zo Slovenska a Čiech.

V úvodnom vystúpení prof. MVDr. Vladimír Vajda, PhD., vedecký garant konferencie, privítal prítomných akademických funkcionárov, vedeckých pracovníkov a početné zastúpenie štátnych i súkromných veterinárnych lekárov, manažérov poľnohospodárskych podnikov a riadiacich pracovníkov z praxe. V úvodnom referáte plenárnych prednášok rektor Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach prof. MVDr. E. Pilipčinec, PhD., predstavil smerovanie UVLF v Košiciach pri vzdelávaní a špecializovaní veterinárnej profesie, profilovaní absolventa a jeho prípravu na uplatnenie sa na trhu práce v súčasných podmienkach.

Výživa, dietetika, nutričná fyziológia, produkčné choroby polygastrických i monogastrických zvierat, produkcia kvalitných krmív, ich konzervovanie a analytické metódy boli tematické okruhy v rámci ktorých odznelo 7 plenárnych prednášok, 40 prednášok prihlásených v sekciách a 22 prác bolo prezentovaných formou posterov. Plenárne prednášky boli zamerané predovšetkým na chov prežúvavcov s praktickým zameraním na riešenie problémov predovšetkým v chovoch dojníc. Systém kontroly a riadenia výživy v nutričnej prevencii a tvorbe produkčného zdravia dojníc prezentoval prof. MVDr. V. Vajda, PhD. Analýza a riadenie rizika v prevencii metabolických porúch bola téma

prednášky doc. MVDr. J. Illeka, DrSc. Praktickým veterinárnym lekárom boli orientované prednášky Orgánové poruchy a ich preventívne a terapeutické riešenie v klinickej praxi produkčných stád dojníc (prof. MVDr. P. Mudroň, PhD.), Riadenie reprodukčného procesu na farme (prof. MVDr. J. Hajurka, PhD.) a Eliminácia chorôb mliečnej žľazy a kontrola kvality mlieka (doc. MVDr. M. Vasil, CSc.). Ing. Š. Ryba, riaditeľ Plemenárskych služieb SR, referoval o uplatnení plemenárskeho informačného systému pri riadení produkcie a zdravia dojníc a posledná plenárna prednáška MVDr. T. Mitríka, PhD., bola zameraná na kvalitu a nezávadnosť objemových krmív.

Jednania konferencie sa zúčastnilo 129 vedeckých a odborných pracovníkov univerzít, výskumných ústavov, štátnych a súkromných veterinárnych lekárov, zástupcov poradenských firiem a poľnohospodárskych podnikov. Zo zahraničných účastníkov boli početne zastúpené Mendelova univerzita v Brne, Česká zemědělská univerzita v Prahe, Veterinární a farmaceutická univerzita Brno a Výskumný ústav živočišné výroby v Prahe. Zo slovenských pracovísk okrem našej univerzity to bola Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach, Centrum výskumu živočišnej výroby v Nitre, Centrum výskumu rastlinnej výroby v Piešťanoch a Ústav fyziológie hospodárskych zvierat SAV v Košiciach. Zastúpenie jednotlivých organizácií pokrýva celú škálu tých pracovísk (z bývalej federatívnej republiky), ktorých výskumná činnosť je zameraná na výživu a kŕmenie hospodárskych zvierat, čo v rámci diskusií počas konferencie a taktiež pri neformálnych rozhovoroch na spoločenskom posedení dávalo priestor na konfrontovanie a profilovanie ďalšieho orientovania výskumnej činnosti. V tomto ohľade bol zámer konferencie v plnej miere naplnený.

MVDr. Pavel Nad', PhD.
vedúci organizačného výboru

Zasadnutie vedeckej rady

Zasadnutie Vedeckej rady Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach konanej 30.10.2012 otvoril a viedol jej predseda a rektor UVLF v Košiciach prof. MVDr. Emil Pilipčinec, PhD., podľa nasledovného programu:

1. Odovzdanie diplomu docenta
2. Inauguračná prednáška doc. MVDr. Pavla Maľu, PhD.
3. Vymenúvacie (inauguračné) pokračovanie doc. MVDr. Pavla Maľu, PhD.
4. Návrh na menovanie za docentku MVDr. Danielu Takáčovú, PhD.
5. Návrh na menovanie za docenta MVDr. Ivana Venglovského, PhD.
6. Vyhodnotenie výchovno-vzdelávacej činnosti na Univerzite veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach za ak. rok 2011/2012 na 1. a 2. stupni vysokoškolského vzdelávania
7. Vyhodnotenie výchovno-vzdelávacej činnosti na Univerzite veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach za ak. rok 2011/2012 na 3. stupni vysokoškolského vzdelávania
8. Návrh na zloženie komisií pre štátne skúšky a diplomové práce v študijnom programe *farmácia*
9. Diskusia
10. Rôzne
11. Uznesenia VR

Vedecká rada schválila:

1. Návrh na zloženie komisií pre štátne skúšky a diplomové práce v študijnom programe *farmácia*.

Návrh na menovanie:

- a) doc. MVDr. Pavla Maľu, PhD., za profesora pre študijný odbor 6.3.2 hygiena potravín,
- b) MVDr. Danielu Takáčovú, PhD., za docentku v študijnom odbore 6.3.9 súdne a verejné veterinárske lekárstvo,
- c) MVDr. Ivana Venglovského, PhD., za docenta v študijnom odbore 6.3.11 hygiena chovu zvierat a životné prostredie.

3. Návrh na začatie inauguračného pokračovania u:
 - a) doc. MVDr. Juraj Koppela, DrSc., v študijnom odbore 6.3.3 veterinárna morfológia a fyziológia,
 - b) doc. MVDr. Alexandry Trbolovej, PhD., v študijnom odbore 6.3.5 veterinárna chirurgia, ortopédia a röntgenológia.
4. Návrh na začatie habilitačného konania u MVDr. Márie Fialkovičovej, PhD., v študijnom odbore 6.3.4 vnútorné choroby zvierat.
5. Návrh na menovanie za školiteľa:
 - a) MVDr. Soňu Ganzarčíkovú, PhD., v študijnom odbore 6.3.3 veterinárna morfológia a fyziológia,
 - b) doc. MVDr. Slavomíra Marcinčáka, PhD., v študijnom odbore 6.3.2 hygiena potravín,
 - c) doc. MVDr. Petra Lazara, PhD., v študijnom odbore 6.3.7 infekčné a parazitárne choroby.

Vedecká rada zobrala na vedomie:

1. Odovzdanie diplomu docenta doc. MVDr. Petrovi Lazarovi, PhD., v študijnom odbore 6.3.7 infekčné a parazitárne choroby
2. Vyhodnotenie výchovno-vzdelávacej činnosti na Univerzite veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach za ak. rok 2011/2012 na 1. a 2. stupni vysokoškolského vzdelávania
3. Vyhodnotenie výchovno-vzdelávacej činnosti na Univerzite veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach za ak. rok 2011/2012 na 3. stupni vysokoškolského vzdelávania
4. Poďakovanie rektora členom vedeckej rady za ich účasť na:
 - a) zlatej promócií absolventov akademického roka 1961/1962 dňa 7.9.2012,
 - b) slávnostnom otvorení akademického roka 2012/2013 dňa 14.9.2012,
 - c) slávnostnom otvorení centrálnej oddychovej zóny a odhalení opätovne inštalovanej bronzovej plastiky žrebca Arda od J. V. Myslbeka dňa 14.9.2012.

pokračovanie
na str. 13

Odhalenie pamätnej tabule akademika Ivana Braunera

Uplynul takmer presne rok, čo bola vo vstupnej hale Ústavu epizootológie a preventívnej veterinárskej medicíny UVLF v Košiciach odhalená pamätná tabuľa akademika Františka Nižnánskeho pri príležitosti jeho nedožitých stých narodenín, aby sa 30. 10. 2012 odhaľovala o poschodie vyššie ďalšia pamätná tabuľa venovaná ďalšej významnej osobnosti veterinárnej medicíny – akademikovi Ivanovi Braunerovi, zakladateľovi slovenskej veterinárnej vedy a výroby veterinárnych biopreparátov na Slovensku. Pri príležitosti

Pamätnú tabuľu akademika Ivana Braunera odhalili na ústave epizootológie a preventívnej veterinárskej medicíny ústredný riaditeľ ŠVPS SR prof. Jozef Bíreš, rektor VFU Brno prof. Večerek, MVDr. T. Brauner, rektor UVLF v Košiciach prof. Pilipčinec a prezident KVL SR MVDr. Ladislav Stodola (zľava doprava)

Zasadnutie akademického senátu

Dňa 17. 9. 2012 sa konalo riadne zasadnutie Akademického senátu UVLF v Košiciach.

Akademický senát na svojom zasadnutí schválil:

1. Mandátovú a návrhovú komisiu
2. Potvrdenie rozhodnutí o neprijatí na štúdium vo všetkých prípadoch a študijných programoch na akademický rok 2012/2013

3. Potvrdenie rozhodnutí o neprijatí na doktorandské štúdium na akademický rok 2012/2013 u MVDr. Branislava Lukáča, Ing. Zuzany Barančokovej a MVDr. Mariána Kadašeho

4. Návrh počtu prijímaných študentov na UVLF v Košiciach pre akademický rok 2013/2014

5. Štatút a rokovací poriadok prijímačej a odvolacej komisie na UVLF v Košiciach – vnútorný predpis č. 39

Akademický senát na svojom zasadnutí zbral na vedomie:

1. Správu predsedníctva AS UVLF v Košiciach za pred-

chádzajúce obdobie

2. Informácia o aktuálnom stave systemizovaných miest učiteľov na UVLF v Košiciach pre akademický rok 2012/2013

Dňa 24. 10. 2012 sa konalo mimoriadne riadne zasadnutie Akademického senátu UVLF v Košiciach.

Akademický senát na svojom zasadnutí schválil:

1. Mandátovú a návrhovú komisiu

Akademický senát na svojom zasadnutí zamietol:

2. Žiadosť o preskúmanie rozhodnutia o vylúčení zo štúdia a potvrdzuje rozhodnutie rektora UVLF v Košiciach o vylúčení [] zo štúdia na UVLF v Košiciach

3. Žiadosť o preskúmanie rozhodnutia o vylúčení zo štúdia a potvrdzuje rozhodnutie rektora UVLF v Košiciach o vylúčení [] zo štúdia na UVLF v Košiciach

doc. MVDr. Peter Lazar, PhD.
predseda akademického senátu

Odhalenie pamätnej tabule akademika Ivana Braunera

105. výročia narodenia akademika Braunera odhalil rektor univerzity prof. MVDr. Emil Pilipčinec, PhD., za prítomnosti členov vedeckej rady a ďalších pozvaných hostí pamätnú tabuľu upriamujúcu pozornosť na tohto významného vedca v oblasti veterinárnej imunológie, epizootológie, virológie a imunoprofylaxie. Pred samotným odhalením tabule vystúpil rektor univerzity s príhovorom, v ktorom predstavil akademika Braunera a jeho životné dielo:

Narodil sa v obci Jelenec pri Zlatých Moravciach 22. apríla 1907 v učiteľskej rodine. Po maturite na gymnáziu v Komárne začal študovať na Vysokej škole zverolekárskej v Brne, na ktorej v roku 1935 získal diplom a o rok neskôr po obhájení dizertačnej práce aj titul doktora veterinárnej medicíny. Po absolutórii začal pracovať ako obvodný veterinárny lekár v Gute, dnes Kolárovo, v okrese Komárno. Roky Druhej svetovej vojny ho zaviedli do armády, kde slúžil ako vojenský veterinárny lekár. Krátko po jej skončení opustil veterinárnu prax, aby sa mohol naplno venovať vedeckej a výskumnej činnosti, pričom desaťročné skúsenosti praktického veterinárneho lekára dokázal plne využiť. Prvým jeho odborným a vedeckým pracoviskom bol Štátny diagnostický veterinárny ústav v Bratislave. V marci roku 1946 bol služobne pridelený do Štátneho diagnostického a séroterapeutického ústavu v Ivanoviciach na Hané s tým, aby sa tu venoval výrobe očkovacích látok. Tu dosiahol aj svoj prvý úspech, ktorým bola vyrobená inaktivovaná vakcína proti pseudomoru hydiny.

Ku koncu päťdesiatych rokov minulého storočia výskyt moru ošipaných na Slovensku a akútna potreba výroby ochranného séra viedla k zriadeniu ústavu na výrobu očkovacích látok s dočasným sídlom v Bratislave. Jeho vedením bol poverený Dr. Brauner, ktorému sa už v roku 1951 s pomerne malým počtom zväčša mladých odborníkov podarilo vyrobiť dostatočné množstvo protimorového séra a potrebné množstvo vírusu moru ošipaných pre vakcinačné potreby celého štátu. Nasledovala výroba živej vakcíny proti pseudomoru hydiny z kmeňa H a pomocou nej sa uskutočnila celoslovenská H – akcia, ktorou sa podarilo výrazne ovplyvniť výskyt a priebeh tejto obávanej epizootie.

V tomto období ohrozovala územie nášho štátu aj nebezpečná nákaza slintačky a krívačky, a bol to opäť Dr. Brauner, ktorého poverili vedením provizórneho ústavu na výrobu protislintačkovej vakcíny v Terezíne a vedením adaptovaného bitúnku v Ústí nad Labem na produkciu vírusu a rekonvalescentného séra. Pod jeho vedením sa v roku 1952 vyrobilo okolo 100 000 litrov bivalentnej vakcíny s veľmi dobrým imunitným účinkom.

S menom Dr. Braunera je spojená výstavba moderného a na tú dobu najväčšieho a najúspešnejšieho podniku na výrobu veterinárnych biopreparátov v strednej Európe – Biovety v Nitre. Po spustení prevádzky v roku 1954 sa stal jej prvým riaditeľom. Pod jeho vedením sa sformoval kolektív odborných i vedeckých pracovníkov, vybudovali sa a moderne vybavili výrobné a laboratórne pracoviská. Funkciu riaditeľa Biovety vykonával do roku 1957, aby sa následne stal vedúcim Imunologického laboratória SAV v Nitre, z ktorého sa neskôr vytvorilo Laboratórium experimentálneho veterinárstva Československej akadémie poľnohospodárskych vied. Tu začal v roku 1959 s nepočтным kolektívom výskumných pracovníkov riešiť problematiku imunoprofylaxie Aujeszkého choroby, ktorá bola veľkou hrozbou vo veľkochovoch ošipaných. V roku 1961 dosiahol so svojimi spolupracovníkmi, najmä docentom Žuffom a Dr. Škodom, úspech prípravou natoľko attenuovaného vírusu, že sa mohlo začať s výrobou živej vakcíny, za čo bol kolektív autorov ocenený v roku 1964 štátnou cenou. Po zrušení Československej akadémie poľnohospodárskych vied viedol od roku 1963 oddelenie veterinárnej virológie na Virologickom ústave ČSAV v Bratislave.

Jeho odborná činnosť bola patrične ocenená a už v roku 1952 získal štátnu cenu za vývoj a výrobu nových očkovacích látok. V roku 1953 sa stal akademikom Slovenskej akadémie vied a Československej akadémie poľnohospodárskych vied, v ktorých aj zastával významné funkcie. Okrem toho bol členom viacerých vedeckých rád a odborných komisií na vedeckých ústavoch a vysokých školách. V roku 1957 bol menovaný za dopisujúceho člena Nemeckej akadémie poľnohospodárskych vied vo vtedajšej NDR, v apríli 1962 bol zvolený za člena – korešpondenta ČSAV.

Práve v tejto oblasti jeho pôsobenia sa prelínali jeho ces-

ty s našou univerzitou. V roku 1963 sa stal externým profesorom epizootológie na vtedajšej Veterinárskej fakulte v Košiciach a bol členom skúšobných a štátnicových komisií. Dodnes si na neho spomínajú jeho bývalí žiaci a aj s odstupom dlhých rokov v ich spomienkach ostáva akademik Brauner osobnosťou vysoko profesionálnou i ľudskou zároveň. Jeho bohatá vedecká práca pozostávajúca z dvoch knižných publikácií v spoluautorstve i z viac ako štyroch desiatok publikácií v našich i zahraničných časopisoch so zameraním najmä na epizootológiu, virológiu, imunológiu a imunoprofylaxiu najzávažnejších ochorení hospodárskych zvierat bola neoceniteľným študijným materiálom pre študentov našej univerzity. Ale aj pre veterinárnych lekárov z terénnej praxe a chovateľov boli prínosné jeho mnohé odborné-populárne príspevky.

Nechcem ostať len pri výpočte toho, čomu sa venoval, čo urobil, kde pôsobil. Ak hovoríme o akademikovi Braunerovi, nemôžeme opomenúť hlboko ľudský rozmer jeho charakteru. Tí, ktorí ho dobre poznali, poznali ho ako človeka priameho, prístupného, dobrosrdečného, nápomocného, veľkorysého, skromného a veľmi spoločenského, ako človeka, ktorý mal rád ľudí a život, a vedel sa tešiť i z maličkostí.

Jeho odborná, pedagogická a vedecká práca bola mimoriadne bohatá, čoho dôkazom je aj jeho pôsobenie na mnohých významných postoch, na mnohých pracoviskách, na ktorých by si jeho pamätná tabuľa určite našla zaslúžené miesto. Som ale veľmi rád, že to bude práve Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, kde bude táto pamätná tabuľa z rúk akademického sochára Rastislava Mikláňka pripomínať okoloidúcim túto osobnosť veterinárnej vedy, ktorá v ňom, žiaľ, príliš skoro a nečakane stratila významného reprezentanta. Akademik Ivan Brauner zomrel náhle na zlyhanie srdca 6. septembra 1967 v Bratislave vo veku 60 rokov. To je ďalšia paralela s akademikom Nižnánskym – život oboch sa predčasne ukončil v tom istom roku a tak ich portréty budú takto blízko seba už navždy vzdávať hold ich práci. Preto chcem poďakovať všetkým, ktorí prispeli k tomu, aby stenu tohto ústavu zdobil portrét ďalšej pamätihodnej osobnosti veterinárnej vedy – akademika Ivana Braunera.

So slovami poďakovania sa univerzite za to, že týmto spôsobom vzdala úctu práci akademika Braunera, vystúpil jeho syn MVDr. Tibor Brauner, viceprezident Komory veterinárnych lekárov SR. Nasledovalo samotné odhalenie, kedy spoločne rektor univerzity prof. Pilipčinec, MVDr. T. Brauner, rektor VFU Brno prof. Večerek, ústredný riaditeľ Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR prof. MVDr. Jozef Bíreš, DrSc., a prezident Komory veterinárnych lekárov SR MVDr. Ladislav Stodola zložili biele plátno a pred očami prítomných sa objavil na pamätnej tabuli portrét akademika Braunera.

Po presune do jedálne univerzity odznelo ešte jedno spomienkové vystúpenie. Slovo si vzal MVDr. Rastislav Škoda, CSc., blízky spolupracovník akademika Braunera, ktorý si na neho zaspomínal vo veľmi zaujímavom vystúpení zameranom na osobnosť a prácu akademika Braunera, ale i dobu, ktorá ho výraznou mierou profilovala.

Keď sa stal akademik Ivan Brauner v roku 1958 predsedom Pobočky čs. akadémie poľnohospodárskych vied na Slovensku, zriadil si od 1.1.1959 ako výskumné pracovisko Laboratórium

Za spolupracovníkov si na akademika Braunera spomínal MVDr. Rastislav Škoda, CSc.

experimentálneho veterinárstva (LEV) v Bratislave na pôde Štátneho vedeckého veterinárneho ústavu v Bratislave, kde sa v tom čase stal po MVDr. Františkovi Nižnánskom riaditeľom MVDr. Miloš Halaša a kde som ja pracoval od roku 1954, od r. 1956 ako vedúci oddelenia veterinárnej virológie. Prvými pracovníkmi sa stali kolega Eugen Sádecký, biologička Jarmila Pokorná-Šomogyiová, biochemička Štefánia Ivaničová a o málo neskôr kolegyňa Oľga Jamrichová-Borsuková. Sám som sa k nim pridal 1.5.1959 a neskôr k nám pribudli MVDr. Alexander Sabó a MVDr. Tomáš Sadloň.

Keď bola z rozmaru prezidenta Nejedlého v roku 1962 Čs. akadémia zemědělských vied zrušená, resp. včlenená do Čs. akadémie vied, čo postihlo aj jej bratislavskú pobočku, stal sa LEV najprv vysunutým pracoviskom Výskumného ústavu veterinárskeho v Brne a zakrátko v roku 1963 oddelením veterinárnej virológie Virologického ústavu SAV (riaditeľ akademik Dionýz Blaškovič). Našou hlavnou výskumnou úlohou bola Aujeszského choroba (Au.ch.) hospodárskych zvierat socialistických veľkochovov, a tak som bol už v roku 1960 vyslaný na študijnú cestu do Sovietskeho zväzu, do laboratória prof. Solomkina v Kuzminkách pri Moskve, v tom čase už laureáta Stalinovej ceny za vakcínu proti Aujeszského chorobe ošipovaných – jednoduchú adsorbátovú formalinovanú emulziu z mozgov experimentálne infikovaných prasiat. V jeho pracovni visel portrét nadživotnej veľkosti Otca národov a Najväčšieho génia ľudstva – keď som toto povedal, musím dodať aj víťaza nad Hitlerovým Nemeckom. V jeho laboratóriu sa pracovalo s emulziami a infikovanými zvieratami ako pred 50 rokmi, kým my sme už pracovali s bunkovými kultúrami a mali sme výkonný neutralizačný test na kuracích embryonálnych bunkách. Moderné, t. j. americkými metódami sa rovnajúce pracovné postupy som videl na Virologickom ústave Ruskej akadémie vied, kde sa vtedy záujem sústreďoval na kliešťové encefalitidy a detskú obrnu. Mal som naplánovanú cestu do Odesy a Leningradu, ale keď mi povedali, že tam toho veľa neuvidím, trávil som viac času návštevami divadiel a nočného baru pre cudzincov v Komsomolskej gostinnici.

Mali sme šťastie. Pasážovali sme jeden kmeň vírusu Au.ch. na kuracích fibroblastoch, kde vyvoláva výrazný cytopatický efekt, neutralizovateľný sérovými protilátkami, čo malo veľký význam pri štúdiu epizootológie Au.ch., keďže to umožnilo zistiť aj latentne premorené chovy ošipovaných. Ako to bolo? Pri jednej pokusnej infekcii teliat sme zistili, že kmeň BUK (ako Bukurešť, odkiaľ ako vysoko infekčný pochádzal a u nás prekonal 365 pasáží na kuracích fibroblastoch) proti očakávaniu tela nezabil, ale ho imunizoval proti následnej dokonca aj intracerebrálnej infekcii. Jeho podkožná injekcia prasniciam vyvolala u nich tvorbu neutralizačných protilátok, ktoré kolostrom prešli do ciciek a chránili ich proti pokusnej infekcii. Desiatky odstaviť, behúňov a kŕmnikov bez reakcií znášali očkovanie a vytvorili protilátky. Vakcína pre ošipané bola v suchu.

S Ivanom sa dobre pracovalo, hoci v laboratóriu toho osobne už veľa neurobil. Popri svojej práci v budove PPPR na Bezručovej ulici si vždy našiel čas prísť do laboratória, a to sme po zaliatom „turkovi“ a po pohľade do mikroskopu a na Petriho misky kuli pracovné plány, napr. o pokračovaní na telatách. Tri pokusy v našich skromných pracovných možnostiach skončili

podľa očakávania: teľatá prežili bez reakcií a vytvorili protilátky. Ale potom prišla pohroma. Zaočkovali sme 66 výkrmných býčkov váhy okolo 300 kg na JRD a na tretí deň ochorel prvý. Do konca týždňa bolo núdzovo zabitých sedem krásnych, ale smrteľne chorých zvierat. Príznaky Au.ch. u hovädzieho dobytku sú také strašné, a vyzdravenie neexistuje, že sme ani jedno zviera nenechali prirodzene zahnúť. Akadémia škodu samozrejme štedro nahradila – Ivan bol vždy veľkodušný. Do ďalších pokusov na teľatách sme stratili chuť a prenechali sme to kolegovi Žuffovi.

Za úspešnú prácu sme dostali štátnu cenu. Pre trojnásobného akademika Ivana Braunera to bola už druhá štátna cena a neviem, či ešte boli takí ako on. Ako vedúci laboratória, s ktorým som priebežne hovoril o svojej, resp. našej práci, si cenu bezpochyby zaslúžil. Nesúhlasím so špekulantmi, čo vravia, že jeho prínosom bolo jeho straníctvo.

Bolo paradoxom doby, že dobrá práca sa odmeňovala aj po-volením práce (ale hlavne zárobku) v „zahnívajúcej kapitalis-

tickej“ cudzine. Môj bezprostredný šéf, akademik Brauner, aj riaditeľ nášho ústavu, akademik Blaškovič, súhlasili s mojim ročným pobytom na jednom vedeckom ústave vo Francúzsku, a tak som za štyri mesiace po Ivanovej smrti išiel do Francúzska; nemali ma pustiť, aspoň nie hneď a potom aj moju rodinu. 4. januára 1968, v deň môjho priletu do Francúzska, sa stal Dubček prvým tajomníkom KSČ a potom prišli Rusi. Pracovisko LEV sa definitívne rozpadlo.

Kdesi pri Rimavskej Sobotě hlásili podozrenie slintačky a krívačky. Išla to posúdiť komisia pod vedením v tejto veci skúseného znalca akademika Braunera. Bol to vraj horúci deň konca leta a vyšetrovatelia strávili v nepriedušných skafandroch niekoľko hodín, čo Ivanovmu slabému srdcu nerobilo dobre. Večer videl v televízii nejaký medzinárodný futbalový zápas, líhal si – a viac nevstal. Česť jeho pamiatke!

Mgr. Ľudmila Kundriková, kancelárka

Autor foto: Lukáš Rudňanský

pokračovanie na str. 16

Odhalenie busty prof. Mareka v Hornej Stredě

Obec Horná Streda bola rodiskom jednej z najvýraznejších osobností veterinárskej medicíny Dr. h. c. prof. Dr. Jozefa Mareka, ktorý sa v tejto obci neďaleko Piešťan narodil v roku 1868. Rodná obec si s úctou spomína na svojho slávneho rodáka pri jeho významných jubileách. Pamätnú tabuľu a reliéf mu aj za účasti zástupcov našej univerzity odhalili v roku 1988 pri príležitosti 120. výročia narodenia i o 10 rokov neskôr. Dňa 7. septembra 2012 uplynulo 60 rokov od úmrtia prof. Mareka a túto udalosť si obec pripomenula odhalením jeho busty v centre Hornej Stredy dňa 27. septembra.

Starosta obce Ľubomír Krajňanský pozval na slávnostné odhalenie pamätníka okrem obyvateľov obce a ďalších hostí i predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja MUDr. Pavla Sedláčka a členov vedenia UVLF v Košiciach na čele s rektorom prof. MUDr. Emilom Pilipčinom, PhD.

Samotná slávnosť sa po vystúpení starostu obce a privítaní prítomných začala kultúrnym programom, ktorí si pripravili žiaci základnej školy. Nasledoval príhovor rektora UVLF v Košiciach, ktorý vo svojom príhovore zdôraznil najmä význam osobnosti prof. Mareka pre veterinársku profesiu a samotnú univerzitu, a to v kontexte ochrany zdravia zvierat a ľudí na celom svete, keďže význam jeho práce obšahol niekoľko kontinentov. Predseda samosprávneho kraja zasa ocenil vo svojom príhovore význam svetovo uznávanej

osobnosti prof. Mareka z hľadiska budovania postojov príslušnosti a hrdosti k tomuto regiónu.

Po doznení príhovorov starostu obce, trenčiansky župan a rektor univerzity pred zrakom prítomných aj okom kamery regionálnej televízie spoločne sňali stuhu a plátno z busty prof. Mareka vytvorenej miestnym rodákom akademickým sochárom Jaroslavom Hladkým. Záver slávnosti sa konal v miestnom kultúrnom stredisku na spoločnom obede.

O tom, kto bol prof. Jozef Marek z pohľadu našej veterinárskej profesie, sa mohli prítomní dozvedieť z príhovoru rektora UVLF v Košiciach

prof. Pilipčina:

Mimoriadne obdivuhodný a chvályhodný je postoj obce Horná Streda k svojmu rodákovi profesorovi Marekovi, ktorý sa svojím životom a svojou prácou nezmazateľne zapísal do dejín veterinárnej medicíny. Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácia v Košiciach je dnes nie prvýkrát zastúpená pri vzdaní holdu jednému z najvýraznejších osobností veterinárskej vedy, ku ktorému sa my, veterinárni lekári, hlásime ako k svojmu predchodcovi, zakladateľovi modernej veterinárskej medicíny.

Pamätníci ho poznali ako človeka skromného, pracovitého, dobromyseľného, a aj keď ho osud zaviedol ďaleko od jeho rodiska, vždy sa hrdo hlásil k svojim koreňom a k svojej rodnej reči, pravidelne sa vracal na tieto miesta, kde mu odpočívali jeho najbližší. Vy, jeho rodáci, ste na neho nezabudli, a odhalením pamätnej tabule či reliéfu v uplynulých rokoch ste sa postarali, aby jeho pamiatka bola zachovaná aj pre ďalšie generácie. Určite nebudem hovoriť len za Univerzitu veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, ale aj za všetkých veterinárnych lekárov bez rozdielu, na ktorej univerzite študovali, že napriek odstupu niekoľkých desaťročí je pre nás meno a práca prof. Mareka stále živá. Keďže nás spája veterinárna medicína, vedecko-výskumná a pedagogická činnosť na vysokej škole, rád by som sa zmienil o tejto jeho profesionálnej podobe, ktorá ho preslávila na celom svete.

Prof. Dr. Jozef Marek patrí medzi najvýznamnejších predstaviteľov svetovej veterinárskej vedy, ktorý významnou mierou prispel k rozvoju najmä internej medicíny. Vzhľadom na svoje nadanie, pracovitosť a vedecké schopnosti veľmi rýchlo postupoval pri budovaní svojej kariéry. Po krátkom období pôsobenia vo funkcii súkromného praktického zverolekára v Novom meste nad Váhom bol vymenovaný za vedúceho laboratória Zverozdravotného úradu v Budapešti, krátko na to ho minister poľnohospodárstva menoval za klinického adjunkta na vtedajšej Zverolekárskej akadémii. Súčasne sa na viac ako rok vybral za štúdiom a získaním doktorátu na Univerzitu v Berne vo Švajčiarsku a Lekársku fakultu Viedenskej univerzity. Zároveň navštívil viaceré známe európske veterinárne školy, aby sa zoznámil s ich štruktúrou a organizáciou štúdia. Nie dlho po návrate vymenovali Dr. Mareka za riadneho vysokoškolského profesora a prednostu internej kliniky. Zakrátko sa začal podstatnou mierou podieľať na rozvoji a úspechoch budapeštianskej vysokej školy. S vymenovaním Dr. Mareka za prednostu internej kliniky sa začala nová etapa v jej vývoji. Výučba vnútorných chorôb domácich zvierat mala v Budapešti vtedy už viac ako storočnú tradíciu, ale za zakladateľa kliniky treba považovať Dr. Mareka, ktorý ju viedol v rokoch 1901 – 1935.

Dr. Marek sa po nastúpení na kliniku rozhodol rozšíriť a skvalitniť výučbu disciplín klinická diagnostika a vnútorné choroby hospodárskych zvierat. O tom, že sa mu to podarilo, svedčí dlhé desaťročia pretrvávajúci systém pedagogickej činnosti internej kliniky s dôrazom na praktickú výučbu, čo sa aj v súčasnosti považuje za dôkaz vysokej kvality veterinárskeho vzdelávania. Samotní študenti oceňovali na prof. Marekovi jeho zaujímavé a poučné praktické ukážky práce so zvieracími pacientmi.

Svojou rozsiahlou a mnohostrannou výskumnou prácou prof. Marek vyriešil množstvo vedeckých problémov z odboru veterinárskej diagnostiky a klinickej patológie a obohatil veterinárnu medicínu mnohými výnimočnými poznatkami najmä v oblasti klinickej diagnostiky, etiológie, symptomatológie, terapie a tiež prevencie.

Mnohým možno viaceré odborné pojmy veľa nepovedia, ale už len samotný výpočet toho, čomu sa vo svojej výskumnej práci prof. Marek venoval, napovedá, že to mohol dokázať len skutočne významný vedec. Cenné výskumy vykonal prof. Marek na poli boja proti závažnému parazitárnemu ochoreniu prežúvavcov – fasciolóze pečene, ochorenia zo skupiny kolík dokázal roztriediť podľa základných patologických stavov, modifikoval žalúdočnú sondu používanú pri kolikových ochoreniach koní a s úspechom zaviedol terapiu akútneho rozšírenia žalúdka. Vypracoval techniku výplachu žalúdka u koní, čo sa dovtedy zdalo byť nemožné. Významné sú aj jeho štúdie fyzikálnych podmienok vzniku respiračných šelestov a perkutorického zvuku robené v rokoch 1901 – 1903, ktoré sú však dodnes všeobecne uznávané. Rozpracoval endoskopickú metódu vyšetrenia horných dýchacích ciest a vzdušného vaku koňa za účelom zdokonalenia diagnostiky ich ochorení. Venoval sa tiež patologickej histológii moru ošípaných. Prvý rozpracoval histopatológiu nervového systému pri Aujeszkyho chorobe, ktorú pomenoval nákazlivá bulbárna obrna. Preštudoval histopatologické zmeny v nervovom systéme pri žrebčej nákeze koní a zistil, že nervové poruchy vystupujúce pri tejto chorobe spôsobuje polyneuritída. Okrem podrobného výskumu rachitídy a príbuzných chorôb sa Marek vo svojej bádateľskej práci zaoberal štúdiom metabolizmu minerálnych látok v organizme zvierat.

Bolo by toho ešte dosť, čo by sa dalo vypočítať z jeho bohatej vedecko-výskumnej práce. Chcem však spomenúť už len jednu unikátnu skutočnosť. Prof. Marek je autorom pozoruhodnej

štúdie o infekčnej obrne sliepok. Bol to práve on, ktorý túto chorobu u hydiny v r. 1907 zistil po prvýkrát a na jeho počesť ju potom neskôr vedci nazvali Marekova obrna sliepok.

Prof. Marek publikoval svoje práce najmä v maďarských a nemeckých časopisoch. Rozsiahlosť a pestrosť jeho publikačnej činnosti je zrejmá z počtu 152 publikovaných vedeckých a odborných prác. Čo ho však preslávilo skutočne na celom svete, je jeho edičná činnosť. Bol autorom početných vynikajúcich kníh, ktoré si získali svetové uznanie. Spolu s Dr. F. Hutyrom vydal monografiu o východnom more dobytka s osobitým zreteľom na klinickú symptomatológiu, patologickej a diferenciálnu diagnózu. Po celom svete sa prof. Marek preslávil svojím ďalším vynikajúcim dielom – učebnicou klinickej diagnostiky kožných a vnútorných chorôb domácich zvierat, ktorá svojím druhom a významom patrila medzi najvýznamnejšie diela tohto vedného odboru veterinárnej medicíny. Do tretice mu medzinárodný úspech zabezpečila ďalšia kniha vydaná spolu s profesorom Františkom Hutyrom týkajúca sa špeciálnej klinickej patológie a terapie orgánových a infekčných chorôb domácich zvierat. Po prvýkrát bola vydaná v maďarčine v r. 1904 a odvtedy len v nemčine dosiahla 11 vydaní, niekoľkokrát vyšla v taliančine, ruštine, angličtine, španielčine, v tureckom, srbskom, poľskom, fínskom a dokonca v čínskom jazyku. Rodák z Hornej Stredy nad Váhom bol známy a uznávaný aj v takej ďalekej a exotickej krajine, akou Čína vždy bola.

Mimoriadne príspevok prof. Mareka k povzneseniu veterinárnej medicíny neostalo nepovšimnuté ani za hranicami. Dostalo sa mu svetového uznania a získal mnoho významných ocenení. Šesť európskych univerzít – hannoverská, lipská, utrechtská, sofijská a dve budapeštianske mu udelilo čestný doktorát, stal sa členom a funkcionárom nielen Maďarskej akadémie vied a Francúzskej veterinárnej akadémie, ale tiež čestným členom švédskej, fínskej, gréckej a juhoslovanskej zverolekárskej spoločnosti, členom britskej kráľovskej spoločnosti veterinárnych lekárov a Americkej veterinárnej spoločnosti.

V akademickom roku 1913/1914 zastával funkciu prorektora Vysokej školy zverolekárskej v Budapešti. Vedúce miesta mu ponúkali aj Vysoké školy zverolekárske vo Viedni a v Istanbule, ktoré však neprijal. Jeho aktivity sa neobmedzovali iba na akademické prostredie, ale bol aj členom Krajinskej rady pre hospodárstvo a odbornú výučbu, členom hornej snemovne, predsedom Krajinskej zverozdravotnej rady.

Výrazom uznania je aj pomenovanie jeden z budapeštianskych ulíc jeho menom či maďarskou poštou vydaná známka a korešpondenčný lístok s portrétom prof. Mareka.

Prof. Marek zanechal za sebou veľké životné dielo preto, lebo práca mu nebola ani zamestnaním ani povinnosťou, ale vnútornou potrebou. Pracoval prakticky až do konca svojho života. Zanechal za sebou bohaté dedičstvo vedeckých poznatkov a životných skúseností. Plody jeho vedeckej činnosti boli a zostali bohatou studnicou rád a poučení pre celé generácie veterinárnych lekárov na celom svete. A všetky generácie, ktoré prišli po ňom, z tejto studnice radi a s vďačnosťou vždy čerpali. Nezabudli sme na neho ani na našej univerzite, mnohí naši kolegovia sa vo vydávaných publikáciách podrobne venovali životu a dielu prof. Mareka. Výsledky jeho vedeckej práce stále žijú, sú stále prítomné vo vzdelávaní i v samotnej praxi minulých i súčasných generácií veterinárnych lekárov na celom svete. Z tohto uhla pohľadu možno ani nie nadnesene povedať, že jeho vedecký génus je stále živý.

Mgr. Ľudmila Kundriková
kancelárka

Valné zhromaždenie Asociácie vyšehradských univerzít

Dňa 12. septembra 2012 sa na pôde Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre uskutočnilo zasadnutie valného zhromaždenia Asociácie vyšehradských univerzít (VUA),

ktorej zakladajúcim členom je aj naša univerzita, ktorú na tomto podujatí zastupoval prorektor doc. MVDr. O. Nagy, PhD. Asociácia ako nezisková organizácia má za úlohu prepojiť partnerské univerzity s cieľom vytvoriť kvalitné podmienky pre vzdelávanie a výskum a inicio-

vať úžiu spoluprácu krajín Vyšehradskej skupiny a kooperujúcich regiónov. Asociácia vznikla v rámci projektu SPU „Udržiateľnosť agrosektora krajín V4 a spolupracujúcich regiónov“ schváleného medzinárodným Vyšehradským fondom. Je otvorená pre všetky univerzity vyšehradských krajín, ako aj iných regiónov zaoberajúcich sa všetkými aspektmi udržateľnosti a rešpektujúce zábery a priority VUA. Perspektívnym zámerom projektu je rozširovanie spolupráce aj mimo európsky región.

Zasadnutie valného zhromaždenia VUA otvoril rektor SPU v Nitre Dr. h. c. prof. Ing. Peter Bielik, PhD. Následne bola prezentovaná výročná správa sumarizujúca uskutočnené aktivity za obdobie od novembra 2011 do augusta 2012, ako aj finančná správa analyzujúca hospodárenie VUA. Po diskusii k predloženým správam boli účastníkmi valného zhromaždenia obidve správy schválené. V ďalšej časti zasadnutia boli predstavení 10 noví členovia VUA, ktorí požiadali o riadne

alebo čestné členstvo. Za riadnych členov boli následne zvolené: Szent István University Gödöllő v Maďarsku, Molise University v Taliansku, University of Warmia and Mazury Olsztyn v Poľsku, Czestochova University of Technology v Poľsku, Sain-Peterburg State Agrarian University v Rusku, Kazan State Agrarian University v Rusku a Belgorod State Agrarian University v Rusku. Čestnými členmi asociácie sa stali Wageningen University v Holandsku, Gunadarma University v Indonézii a Salahaddin University-Hawler v Iraku. Po prijatí týchto univerzít za členov má VUA v súčasnosti celkovo 49 členov, z toho 37 riadnych a 12 čestných. Zo Slovenska sú riadnymi členmi asociácie Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Technická univerzita vo Zvolene a Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach. Prezidentom VUA je rektor SPU v Nitre Dr. h. c. prof. Ing. P. Bielik, PhD. V ďalšej časti zasadnutia boli účastníci oboznámení s plánovanými aktivitami asociácie na obdobie rokov 2012 – 2013, ktorých súčasťou je aj organizácia medzinárodného sympózia v Poľsku Sustainable Development and Agribusiness s vydaním monografie a možnosťou uverejnenia vybraných príspevkov v časopise Visegrad Journal on Bioeconomy and Sustainable Development, pokračovanie vo vydávaní tohto časopisu, organizácia medzinárodnej letnej školy, medzinárodného sympózia doktorandov a pod. Bolo stanovené aj miesto uskutočnenia nasledujúceho valného zhromaždenia VUA, a to na Mendelovej univerzite v Brne. Po skončení oficiálneho rokovania sa účastníci stretli na neformálnom stretnutí, ktorého súčasťou bolo aj otvorenie výstavy obrazov a fotografií pripomínajúcich históriu 60 rokov existencie SPU v Nitre.

Podrobnejšie informácie o asociácii a jej plánovaných aktivitách a možnostiach zapojenia sa do týchto aktivít je možné nájsť na internetovej stránke www.vua.uniag.sk

doc. MVDr. Oskar Nagy, PhD.

prorektor pre klinickú činnosť a styk s praxou

Nová Veterinária 2012

Slovenská asociácia veterinárnych lekárov malých zvierat, Slovenská hippiatrická asociácia a Združenie veterinárnych lekárov hospodárskych zvierat organizovali v dňoch 20. – 21. 10. 2012 v priestoroch Agrokomplexu – Výstavníctvo Nitra výstavu spojenú so vzdelávacími podujatiami Nová Veterinária 2012. V rámci predkongresového dňa sa konal workshop venovaný aktuálnym otázkam v problematike dysplázií bedrového a lakťového kĺbu, určený nielen pre posudzovateľov, zameraný na interpretáciu komplikovaných a sporných rádiologických nálezov pri ortopedickej diagnostike DBK a DLK.

Samotný kongres bol netradične otvorený prednáškou spisovateľa Daniela Heviera *Život nielen pod psa*. Ďalšie prednášky boli organizované v jednotlivých sekciách: *sekcia malých zvierat* – so zameraním na nefrológiu a urológiu v praxi, *sekcia koní* – so zameraním na oftalmológiu koní, *sekcia hospodárskych zvierat* – so zameraním na pôrod a zdravie v chovoch HD a *sekcia sestier/veterinárnych technikov* – so zameraním na manažment, komunikáciu a tím. Mimoriadne

atraktívnou bola prednáška emeritného profesora Dennisa J. Chewa z Ohia University, ktorý je skutočnou legendou v nefrológii a urológii psov a mačiek, a ktorý vo svojej prezentácii poskytol celý prierez najnovším poznatkami a modernými diagnostickými a terapeutickými postupmi v tejto oblasti internej medicíny.

Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach bola na Novej Veterinárii zastúpená prednášajúcimi prof. MVDr. Pavlom Mudroňom, PhD., a doc. MVDr. Alexandrou Trbolovou, PhD. Na podujatí sa zúčastnili aj mnohí naši učitelia, najmä z klinických pracovísk UVLf v Košiciach. SAVLMZ vyšla v ústrety študentom ponukou zníženia vložného poplatku pre študentov veterinárnych škôl, čo sa odrazilo v účasti viac ako 40 študentov a doktorandov našej univerzity. Vedenie našej univerzity bolo na podujatí reprezentované prof. MVDr. Emilom Pilipčincom, PhD., rektorom, a prof. MVDr. Janou Mojžišovou, PhD., prorektorkou.

prof. MVDr. Jana Mojžišová, PhD.
prorektorka pre výchovno-vzdelávaciu činnosť

Pohotovostné cvičenie na eradikáciu antraxu

Odber biologického materiálu na farme

Anthrax je infekčná choroba spôsobená baktériou *Bacillus anthracis*. Vyskytuje sa na celom svete, pôvodca spôsobuje akútne prebiehajúce ochorenie hlavne u prežúvavcov a tiež u ľudí. Charakteristická je produkcia extrémne silných toxínov, výskyt nákazy sprevádza vysoká úmrtnosť zvierat. *Bacillus anthracis* je možné použiť ako biologickú zbraň, aj preto OIE – Svetová organizácia pre zdravie zvierat vydala normy poskytujúce základ stratégie pre včasnú detekcie a rýchlu reakciu pri výskyte prirodzených alebo úmyselne vyvolaných epizootií. Štátna veterinárna a potravinová správa

Slovenskej republiky organizuje viaceré odborné podujatia, medzi ktoré patrí aj realizácia pohotovostných cvičení. Cvičenie má teoretickú a praktickú časť, úlohou je simulácia výskytu nákazy a praktické vykonanie postupu jej likvidácie. Dňa 13. 9. 2012 sa na pozvanie ústredného riaditeľa ŠVPS SR prof. MVDr. Jozefa Bíreša, DrSc., zúčastnili pohotovostného cvičenia na eradikáciu antraxu v obci Záhradné v okrese Prešov aj zástupcovia UVLf v Košiciach prof. MVDr. Miloslav Ondrašovič, CSc., doc. MVDr. Anna Ondrejková, PhD., doc. MVDr. Ján Venglovský, PhD., MVDr. René Mandelík, PhD., MVDr. Jana Maľová, PhD., MVDr. Boris Vojtek, PhD., a MVDr. Marián Prokeš, PhD.

Pohotovostné cvičenie otvoril prof. MVDr. Jozef Bíreš, DrSc., ústredný riaditeľ ŠVPS SR. Prítomným sa prihovril Anton Gašpár, starosta obce Záhradné, Ing. Václav Pacan, predseda PD Sekčov Tulčík a MVDr. Vladimír Gašpar, riaditeľ RVPS Prešov. Teoretická časť pozostávala zo série prednášok. Prvá odznela prednáška *Sneť slezinná* od MVDr. Zbyněka Semeráda, riaditeľa odboru ochrany zdravia a pohody zvierat SVS ČR, ktorý referoval o prípadoch výskytu a zdolávaní nákazy v Českej republike. Pripravenosť RVPS v prípade výskytu antraxu bola témou prednášky MVDr. Valeriána Kvokačku z RVPS Prešov, predstavil pohotovostný plán pre výskyt ochorenia v Slovenskej republike. Odberu vhodného biologického materiálu a laboratórnou diagnostikou antraxu sa zaoberala Mgr. Eva Čechová, PhD., z ŠVÚ Zvolen. MVDr. Ľubomír Hrišo referoval o praktických skúsenostiach s riešením antraxu v okrese Svidník. Spôsobilosť práporu radiačnej chemickej a biologickej ochrany pre riešenie krízových situácií predstavil zástupca veliteľa PRCHBO pozemných síl OS SR mjr. Ing. Peter Ďuriš. Praktické cvičenie a ukážky zdolávania antraxu sa vykonalo v simulovanom oh-

Dekontaminácia – zásah príslušníkov Hasičského a záchranného zboru

nisku nákazy na farme Záhradné za aktívnej účasti zástupcov Hasičského a záchranného zboru a tiež Polície SR. Organi-

zácia pohotovostných cvičení je vhodnou formou tréningu pripravenosti veterinárnych lekárov a príslušníkov zodpovedných orgánov štátnej správy pri zdolávaní nákaz mimoriadneho epizootologického významu. Touto cestou vyzdvihujeme technickú úroveň a precíznú organizáciu cvičenia. Vďaka patrí zástupcom ŠVPS SR, Obecnému úradu Záhradné a PD Sekčov Tulčák.

**MVDr. Marián Prokeš, PhD.,
a doc. MVDr. Anna Ondřejková, PhD.,**
Foto: MVDr. R. Mandelík, PhD.

Kalendárium vzdelávacích akcií KVL SR na rok 2013

Komora veterinárnych lekárov SR každoročne organizuje stretnutie Kalendárium vzdelávacích akcií s cieľom skoordinať plán vzdelávacích akcií pre veterinárnych lekárov na ďalší kalendárny rok so všetkými partnerskými organizáciami. Tento rok sa stretnutie konalo 19.10. 2012 v Nitre za účasti zástupcov našej univerzity – rektora prof. MVDr. Emila Pilipčince, PhD., a prorektorky prof. MVDr. Jany Mojžišovej, PhD. Do plánu vzdelávacích akcií boli zaradené aj podujatia organizované pracoviskami UVLF v Košiciach, a to

workshopy *Traumatické poranenia exotických zvierat a Imobilizácia zveri*, garantované klinikou vtákov, exotických a voľne žijúcich zvierat, workshopy *Kardiológia a Neurológia* organizované klinikou malých zvierat a konferencia *HYGIE-NA ALIMENTORUM XXXIV*, organizovaná katedrou hygieny potravín. Konečná verzia Kalendária 2013 bude zverejnená na webovom sídle KVL SR.

prof. MVDr. Jana Mojžišová, PhD.
prorektorka pre výchovno-vzdelávaciu činnosť

dokončenie na str. 20

ZLATÁ PROMÓCIA 2012

Zlatá promócia konaná dňa 7. septembra 2012 priviedla po päťdesiatich rokoch na pôdu alma mater ďalšiu generáciu jej absolventov, tentokrát absolventov ročníka 1960/1961. Vtedajšiu košickú Veterinársku fakultu Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre končil nebývalý počet študentov – 62. Rovnako najväčší v porovnaní s doterajšími ročníkmi bol aj počet prítomných zlatých absolventov, ktorých sa slávnostného aktu prebratia zlatého diplomu zúčastnilo 33.

Táto akademická slávnosť má už svoj tradičný scenár, na začiatku ktorého za zvukov fanfár prichádzajú do auly členovia vedeckej rady, po nich za predsednícky stôl prorektori univerzity a predseda akademického senátu, na záver privádza pedel rektora univerzity.

Moderátor promócie doc. MVDr. Peter Korim, CSc., prorektor pre rozvoj školy a hodnotenie kvality, privítal všetkých prítomných, najmä samotných zlatých absolventov a predstavil im najvyšších akademických funkcionárov, z rúk ktorých prevezmú zlatý diplom. Mená všetkých absolventov roku 1962 prečítala prof. Ing. Oľga Ondrašovičová, CSc., prorektorka pre zahraničné a doktorandské štúdium, prítomní zlatí absolventi následne prevzali zlaté diplomy z rúk prof. MVDr. Jany Mojžišovej, PhD., prorektorky pre výchovno-vzdelávaciu činnosť. Pred tvármi svojich spolužiakov, členov svojich rodín, svojich priateľov a ďalších hostí si jeden po druhom prichádzali po diplom, rovnako ako pred päťdesiatimi rokmi sa uklonili a veru viacerí s mladíckym šibalstvom aj zamávali do audítoria.

V príhovore rektora, ktorý nasledoval, zhodnotil prof. MVDr. Emil Pilipčinec, PhD., prínos tejto generácie veterinárnych lekárov pre rozvoj veterinárnej medicíny na tých miestach vo veterinárskej praxi, v štátnej správe, na univerzitných

i vedeckých pracoviskách na Slovensku i v zahraničí, kam ich život počas piatich desaťročí priviedol, a poďakoval sa im za ich nenahraditeľnú službu v prospech zdravia zvierat i ľudí.

Zlatá promócia je len jedným zo spôsobov, ako sa vám poďakovať za to, ako ste zúročili vedomosti, ktorými vás na vysokú školu vybavili vaši učitelia, aby ste nielen doma, ale aj ďaleko za hranicami šíрили dobré meno našej školy i veterinárskej profesie, alebo sa priamo podieľali na výchove ďalších študentov tak, ako to bolo v prípade docenta Jenčíka, MVDr. Eisingerovej či profesora Dubinského. Chcem veriť, že nielen na našej univerzite, ale aj niekde hlboko v spoločenskom vedomí existuje vďačnosť celej verejnosti, o zdravie ktorej ste sa vo svojom produktívnom veku starali aj za cenu ohrozenia zdravia vlastného.

Výrazom uznania vašej profesie je aj nie tak dávno na našej univerzite do života uvedená kniha Mariána Krčíka Antrax!, ktorý ju napísal – citujem jeho slová – s veľkou úctou k náročnej, zodpovednej a nedocenennej práci veterinárnych lekárov v teréne, v maštaliach, vo veľkochovoch hovädzieho dobytku, ošipáných, hydiny, včiel, rýb, ale aj na bitúnkoch, v laboratóriách, v mäsovýrobe a v príprave pre spotrebiteľský trh. Túto knihu sme uvítali do života nielen pre to, že je tematicky, generačne i niektorými postavami spätá s našou univerzitou, ale aj preto, aby sme vyjadřili nerozlučnosť vzťahu našej alma mater a jej študentov počas rokov štúdia i dávno po jej absolvovaní či dokonca po ukončení aktívneho pôsobenia vo veterinárskej praxi.

Každý ročník absolventov bol niečím iný, charakterizovalo ich niečo typické, čo sa vybavuje v spomienkach na dávno prežité časy:

Boli ste silným ročníkom absolventov roku 1962. Promovalo vás 62 a aj dnes ste v počte prítomných 33 najpočetnejším ročníkom na zlatej promócií, čo nás veľmi teší. Nielen tieto čísla

hovorila o vašej sile. To, čo vás robilo životaplými, bola vaša súdržnosť a hlboké priateľstvo, ktoré po absolvovaní školy prekonalo čas i vzdialenosť. Vzájomné puto určite umocňovala potreba spoločne prekonávať prekážky neľahkého štúdia v čase, keď materiálne a spoločenské podmienky neboli nijako jednoduché. Psychicky a neraz aj fyzicky náročné štúdium šesť dní v týždni, ťažké skúšky, nedostatok literatúry, odlúčenie od rodiny, ku ktorej ste sa mohli vracieť len párkrát ročne, to všetko vás vformovalo a zocelilo, aby ste všetky prekážky úspešne zvládli a pred päťdesiatimi rokmi prevzali z rúk promotora diplom potvrdzujúci vašu pripravenosť realizovať naučené v praxi. Pred vami bol celý život, nastúpili ste do svojich prvých zamestnaní a budovali profesionálnu kariéru, založili si rodiny a vychovávali deti...

Okrem obzretia sa dozadu na doterajší život zlatých absolventov sa rektor vo svojom príhovore obzrel dozadu aj čo sa týka života univerzity, ktorá prešla od roku 1962 mnohými významnými a viditeľnými zmenami, a predstavil ich týmto pamätníkom rokov uplynulých. Na záver svojho vystúpenia

privítal rektor zlatých absolventov na univerzite a poprial im nielen deň plný krásnych spomienok a nových zážitkov, ale aj ešte mnoho rokov života v zdraví a spokojnosti.

Za zlatých absolventov sa slova ujal doc. MVDr. Jozef Kubinec, PhD., ktorý vo svojom vystúpení z pohľadu tejto generácie veterinárnych lekárov zhodnotil roky ich aktívnej služby a porovnal dobu minulú s tou súčasnou.

Hudobné vystúpenie súboru Železiar bolo nielen umeleckým zážitkom, ale aj chvíľou na dojatie, vyrovnanie sa s práve zažitými emóciami i sprítomnenie dávnych spomienok. Hudba potom sprevádzala vzácnu spoločnosť aj počas posedenia v jedálni univerzity, kde okrem občerstvenia čakala na zlatých absolventov aj v príhovore spomenutá kniha Antrax!, ktorej hlavná hrdinka MVDr. Pavlínka Krčíková sedela práve v ich strede. Bolo veru na čo spomínať a všade dookola to len tak šumelo rozhovormi...

Mgr. Ľudmila Kundriková
kancelárka

Foto: MVDr. Ladislav Pačaj

Imatrikulácia študentov prvých ročníkov akademického roku 2012/2013

Jednou z prvých akademických slávností, s ktorou sa študenti stretávajú na univerzitnej pôde, je ich slávnostná imatrikulácia. Je to slávnosť, pri ktorej je študent prvýkrát zapísaný do pomyslenej univerzitnej matricy a stáva sa týmto imatrikulovaným. Jej súčasťou je zloženie imatrikulačného sľubu, v ktorom sa študenti zaväzujú, že si budú čestne a svedomito plniť študijné povinnosti a rešpektovať morálne záväzky voči univerzite tak, aby ich činnosť prinášala všestranný úžitok. Imatrikulácia má za úlohu posilniť pocit spolupatričnosti študentov k akademickej obci so všetkou zodpovednosťou s tým spojenou.

Tohtoročná slávnostná imatrikulácia študentov prvých ročníkov všetkých foriem štúdia na Univerzite veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach sa konala dňa 26.10.2012 v aule pavilónu morfológických disciplín. Slávnostnej imatrikulácie sa zúčastnilo 154 študentov študijného programu všeobecné veterinárske lekárstvo, 56 študentov študijného programu hygiena potravín, 143 študentov farmácie, 44 študentov študijného programu kynológia, 29 študentov študijného programu bezpečnosť krmív a potravín a 44 zahraničných študentov študijného programu všeobecné veterinárske lekárstvo v jazyku anglickom. Vzhľadom na vysoký počet prvákov sa imatrikulácia uskutočnila v štyroch termínoch.

Po zložení imatrikulačného sľubu a odovzdaní imatrikulačných listov z rúk prorektoriek prof. MVDr. Jany Mojžišovej, PhD., a prof. Ing. Olgy Ondrašovičovej, CSc., sa študentom prihovoril rektor UVLF v Košiciach prof. MVDr. Emil Pilipčinec, PhD., a predseda AS UVLF v Košiciach doc. MVDr. Peter Lazar, PhD.

Na imatrikulácii sa zúčastnili aj vedúci učitelia ročníkov a študijných skupín. Všetkým novým študentom našej univerzity prajeme úspešné zvládnutie študijných povinností.

prof. MVDr. Jana Mojžišová, PhD.
prof. Ing. Olga Ondrašovičová, PhD.

VIII. štiavnické dni 2012 - Počúvadlo

Dňa 2.- 4. októbra sa konala konferencia zameraná na mierové využívanie energie, využívanie atómového žiarenia vo vede a praxi, monitorovanie ionizujúceho žiarenia v životnom prostredí, ochranu ľudí pred ionizujúcim žiarením, nakladanie s rádioaktívnymi odpadmi, environmentalistiku a ekológiu. A takéto boli aj názvy jednotlivých sekcií. Za našu univerzitu sa tejto konferencie zúčastnili MVDr. Denisa Daňová, PhD., a MVDr. Andrej Renčko z ústavu biológie, zoológie a rádiobiológie. Rokovania prebiehali tri dni, počas

ktorých sme mali možnosť počúvať a konzultovať s kolegami z iných oblastí výskumu. Konferencie sa zúčastnili jadroví fyzici i chemici, vedúci pracovníci našich jadrových elektrární, ale i odborníci pracujúci v skúšobných polygónoch na výskum jadrových výbuchov v Kazachstane. Druhý deň sme absolvovali fakultatívny výlet do banského mesta Špania Dolina. Tu nás uviedli v miestnom múzeu do problematiky ťažby a spracovania medi. Zakladateľ MUDr. Sitár nám predostrel ohromujúce fakty o ceste našej medi po celom svete, o jej vplyve a význame pre ľudstvo, o nepredstaviteľnej vyspelosti našich predkov a zaradení medzi svetové centrá vedy a výskumu pred 5000 rokmi. Po obede v banskej klopačke sme sa ešte boli prejsť po haldách a prírode. Naše práce sme predstavili na tretí deň. Prezentovaná práca Dr. Daňovej hovorila o výhodách použitia niektorých vodných modelových organizmov pri výskume gama žiarenia. Tiež bola prednesená práca Rádioaktivita v Tatrách. Prezentované príspevky odhalili niektoré čiastkové výskumy. Naše príspevky taktiež rozpútali ďalekosiahlu diskusiu. Táto možnosť priamej konzultácie s odborníkmi z iných odvetví jadrovej energetiky a environmentalistiky nás obohatila o nové poznatky, a tie naše zase obohatili ich. Práve za týmto účelom je potrebné konať multidisciplinárne kongresy.

MVDr. Andrej Renčko

Významné životné jubileum – 85 rokov – prof. Ing. Jána Šándora, CSc.

V týchto dňoch sa v plnom zdraví dožíva významného životného jubilea **prof. Ing. Ján Šándor, CSc.** Narodil sa 27. 9. 1927 v Čani, okres Košice-vidiek. Vysokoškolské vzdelanie – poľnohospodárske inžinierstvo – absolvoval v Košiciach v rokoch 1946 – 1950. Od roku 1951 – 1953 pracoval ako poľnohospodársky špecialista v Družstve pre hospodárenie s poľnohospodárskymi výrobkami v Košiciach, v rokoch 1953 – 1962 v Agroprojekte Bratislava, v jeho ekonomickom rozvojovom stredisku postupne ako projektant, vedúci skupiny, vedúci ateliéru a na úseku technickej kontroly.

V rokoch 1962 – 1990 pôsobil na Univerzite veterinárskeho lekárstva v Košiciach, kde v roku 1966 získal vedecko-pedagogickú hodnosť kandidát vied, v roku 1970 habilitoval na docenta a v r. 1980 bol vymenovaný za vysokoškolského profesora. Zaoberal sa najmä efektívnosťou intenzifikačných činiteľov v poľnohospodárstve a ekonomicko-organizačnými problémami chovu hovädzieho dobytku. Uverejnil vyše 20 vedeckých prác a vyše 80 odborných a popularizačných článkov. V rokoch 1972 – 1978 pôsobil ako člen komisie pre

poľnohospodárstvo pri KNV v Košiciach. V rokoch 1974 až 1989 vykonával funkciu vedúceho katedry ekonomiky, organizácie a riadenia poľnohospodárstva Vysokej školy veterinárskej v Košiciach a v rokoch 1976 – 1980 bol menovaný za prorektora UVL pre styk s praxou.

Bol iniciatívny a v práci dôsledný. So svojimi poznatkami sa rád podelil nielen so svojimi spolupracovníkmi, ale aj s pracovníkmi poľnohospodárskej praxe a svoje poznatky prezentoval v početnej prednáškovej činnosti na IVVL v Košiciach. Za svoju prácu bol odmenený viacerými významnými oceneniami: vzorný učiteľ v r. 1970, najlepší pracovník poľnohospodárstva v r. 1975 a v r. 1977 zlatou medailou P. Adamiho na VŠV Košice.

Do ďalších rokov života Vám, vážený pán profesor, prajeme pevné zdravie, šťastie, rodinnú pohodu a životnú vitalitu.

Ing. Michal Hadbavný, CSc.

a pracovníci Ústavu súdneho a verejného veterinárskeho lekárstva a ekonomiky UVLF Košice

*dokončenie
na str. 22*

Stretnutie absolventov alma mater po 48 rokoch od promócie

Absolventi štúdia veterinárskeho lekárstva v Košiciach, ktorí boli slávnostne promovani 5. apríla 1964, sa stretli 1. júna 2012 na Univerzite veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach pri príležitosti 48. výročia prevzatia diplomu promovaneho veterinárneho lekára, ktorým bol od roku 1966 priznaný titul doktor veterinárskej medicíny MVDr. Tento ročník sa pravidelne v intervale piatich rokov stretávali spolu so svojim vedúcim učiteľom ročníka s pánom prof. MVDr. Jánom Elečkom, CSc. Ostatných päť rokov sa okolo 25 až 35

skalných absolventov pravidelne stretáva každý kalendárny rok.

Na tohtoročnom stretnutí v roku športu pri príležitosti 30. olympijských hier sa prezentovalo spolu 35 účastníkov. Na dopoludňajšom programe sa zúčastnilo 20 absolventov, 3 učitelia, prorektor prof. MVDr. J. Legáth, CSc., a ako hosť Anton Švajlen, predseda Olympijského klubu v Košiciach, s prezentovaním aktivít v roku 30. OH (obr. 2). Na spoločenskom stretnutí sa prezentovali ďalší absolventi a šesť manželiek.

Fotoprezencia účastníkov

Stretnutie otvoril za organizátorov prof. MVDr. Imrich Maraček, DrSc., a privítal všetkých prítomných. Po uctení pamiatky zosnulých 23 absolventov z ročníka minútou ticha sa začal naplňovať pripravený dopoludňajší program. Prorektor prof. MVDr. Jaroslav Legáth, CSc., vystúpil s príhovorom a informáciou o súčasnej organizačnej štruktúre, študijných programoch a perspektívach rozvoja UVFL v Košiciach (obr. 2).

V rámci programu stretnutia prítomný hosť podujatia

Účastníci stretnutia na otvorení dopoludňajšieho programu v posluchárni infekčných chorôb, kde aktuálnu informáciu o činnosti UVFL v Košiciach povedal prorektor prof. MVDr. J. Legáth, CSc.

Anton Švajlen povedal informácie o činnosti Olympijského klubu v Košiciach so zameraním na históriu účasti športovcov na olympijských hrách z nášho regiónu a mesta Košice ako aj o súčasných aktivitách pre propagáciu a podporu športu v regióne (obr. 3).

Hosť podujatia Anton Švajlen pri príhovore

Ďalej na stretnutie pripravil príspevok MVDr. Juraj Salaj, PhD., konateľ Biovety SK, a. s., ktorá je sponzorskou organizáciou našich pravidelných a po roku 2004 častejších stretnutí. Prezentoval aktivity firmy s informáciou o jej vzniku a činnosti, ktoré zabezpečuje v spolupráci s partnermi na pomoc veterinárnym pracoviskám, o vydávaní odborného časopisu Spravodajca Bioveta SK, o účasti na poslednej rozlúčke s kolegom MVDr. Jánom Jenčíkom, ktorý nám navždy odišiel od ostatného nášho popromočného stretnutia.

Obed a spoločenské stretnutie sa uskutočnilo v jedálni Inštitútu vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach, kde sa pokračovalo v listovaní v pamätiach a spomienkach zúčastnených. Túto spoločenskú časť otvoril prípitkom pán prof. MVDr. Ján Elečko, CSc., vedúci učiteľ ročníka.

Účastníci popromočného stretnutia spolu so svojimi prítomnými učiteľmi a manželkami s nadšením spomínali nielen na krásne študentské roky, ale aj na významné udalosti v priebehu aktívneho pracovného života v profesii veterinárneho lekára. Napriek tomu, že už 23 absolventov ročníka je vo „veterinárskom nebi“, žijú v pamätiach, srdciach a spomienkach prítomných. Účastníci sú vďační našej alma mater a jej súčasnému vedeniu na čele s rektorom prof. MVDr. Emilom Pilipčincom, PhD., ako aj za aktívnu účasť prorektorovi prof. MVDr. J. Legáthovi, CSc., Všetci prejavili záujem o rok otvoriť kroniku stretávok zas a pokračovať v spomienkach.

J. Kočíšová, I. Maraček a J. Salaj

Sté výročie objavenia Maillardovej reakcie v potravinách

Chemická reakcia je pomenovaná podľa jej objaviteľa francúzskeho chemika Louis Camille Maillarda, ktorý ju začal skúmať začiatkom minulého storočia a prvýkrát publikoval v roku 1912 na univerzite v Nancy, kde pracoval. *International Maillard Reaction Society* (IMARS) si pripomenula jeden z najvýznamnejších objavov potravinárskej vedy konferenciou, ktorá sa konala 16. – 20. 9. 2012 vo Francúzsku v meste Nancy, kde vedci z rôznych kútov sveta prezentovali práce vzťahujúce sa k tejto chemickej reakcii.

Maillardova reakcia je špecifická chemická reakcia vznikajúca v potravinách pri tepelnej úprave medzi aminokyselinami a redukujúcimi sacharidmi len za určitých podmienok, akými sú vysoká teplota a nízka vlhkosť. L. C. Maillard však zistil, že nejde o jednoduchý chemický proces, ale veľmi komplexný systém reakcií, ktoré sa uskutočňujú v niekoľkých

etapách. Pri týchto procesoch vznikajú senzorycky významné prchavé látky a hnedo sfarbené pigmenty, čo spôsobuje charakteristický vzhľad a chuť tepelne upravených potravín. V mnohých potravinách ako sú mäso, zelenina, chlieb, pivo či pražená káva je neenzymatické hnednutie žiaduce, kým na druhej strane v mlieku je tento chemický proces nežiaduci.

Mäso tepelne upravené, napr. grilované či pečené, získava svoju špecifickú chuť práve vďaka tejto reakcii. V dôsledku vyššej teploty sa vo vrchných častiach mäsa koncentruje intenzívna chuť. Okrem chuťových odlišností mäso zmení svoju štruktúru a farbu, vznikne typické hnednutie mäsa spôsobené Maillardovou reakciou. Podobne grilovaná, opekaná či zapekaná zelenina podlieha tejto reakcii, pretože obsahuje pomerne veľa cukrov.

Ďalším príkladom Maillardovej reakcie je výroba chleba a pečiva. Počas pečenia týchto produktov začínú na ich povrchu proteíny reagovať so sacharidmi, vytvára sa hnedá kôrka a získava sa charakteristický chuťový odtieň pečiva v závislosti od času a teploty.

V procese výroby piva je potrebné využívať Maillardovu reakciu veľmi opatrne. Tento nápoj vďaka svojej farbe a vyváženiu horko – sladkú chuť okrem iného aj tomuto chemickému procesu. Nesprávne načasovanie či teplota by mohli zničiť celý výsledný efekt.

Maillardova reakcia má svoje využitie aj pri pražení kávy. Surové kávové zrná sa zohrievajú na teplotu 200 – 250 °C, pričom sa odparí voda. Proteíny a cukry navzájom reagujú a vzniká prchavá aróma. Špecifickú chuť a lákavú vôňu však káva dostáva až neskôr, keď sa uvoľní oxid uhličitý a proteíny podľahnú rozkladu. Mení sa veľkosť, tvar, farba či tvrdosť zŕn. Výsledný aromatický a chuťový efekt opäť závisí od rýchlosti, intenzity a teploty praženia.

V mlieku a mliečnych výrobkoch sa môže redukujúci cukor laktóza zúčastňovať na Maillardovej reakcii vedúcej k neenzymatickému hnednutiu, ktorý má v tomto prípade negatívne dôsledky. Pri zvýšenej teplote nad 70 °C karbonylová skupina laktózy reaguje s aminoskupinami. Vzniká laktozamín, následne 1-amino-2-keto-laktóza, ktorá môže ďalej reagovať na aromatické zlúčeniny – melanoidy. Vzniká svetlohnedé zafarbenie mlieka, mení sa jeho chuť a vôňa. Dochádza k miernemu poklesu výživovej hodnoty a zhoršeniu rozpustnosti v prípade sušeného mlieka.

Maillardova reakcia prináša do spracovania potravín mnoho pozitív, má aj svoje tienisté stránky. Pri tepelnej úprave jedál vznikajú tiež nežiaduce splodiny ako sú akrylamid, furány a pod. Vznik akrylamidu patrí medzi najzložitejšie reakcie v potravinárstve. Tvorí sa v potravinách (sacharidové a bielkovinové) pri teplote 120 °C a vyššej pri pečení, vyprážaní. Najkritickejšie potraviny sú zemiakové hranolčeky, zemiakové lupienky, káva, keksy, chlieb a pečivo. Z pohľadu bezpečnosti potravín je potrebné si uvedomiť, že akrylamid ako produkt Maillardovej reakcie má potenciál byť rakovinotvornou látkou, preto je dôležité dodržiavať technologické postupy pri výrobe potravín, ale aj pri bežnej úprave potravín v domácnostiach.

Na záver je v tejto súvislosti vhodná myšlienka Jeana Marie Lehma, nositeľa Nobelovej ceny za chémiu v roku 1987, ktorá poukazuje na význam tohto objavu: *Maillardova reakcia je zďaleka najviac široko praktizovaná chemická reakcia na svete, a to preto, že reakcia prebieha denne v domácnostiach po celom svete, kedykoľvek je pripravované varené jedlo.*

MVDr. Beáta Koréneková, PhD.

Futbalový turnaj troch univerzít

Uplynul presne rok od dátumu konania jubilejného 20. ročníka futbalového turnaja troch univerzít, ktorý v Zemplínskej Teplici organizovala práve naša univerzita. Tradiční súper Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Technická univerzita vo Zvolene a Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, sa 20. septembra 2012 opäť stretli, aby si v ďalšom ročníku zmerali sily so súpermi. Organizátorom tohto ročníka bola Technická univerzita vo Zvolene a miestom konania športový areál malebnej dediny Očová. Po slávnostnom zahájení 21. ročníka turnaja a absolvovaní ftenia družstiev sa zahájili samotné stretnutia. Na prvý zápas nastúpilo družstvo našej univerzity proti domácejmu výberu. Priebeh stretnutia sa prevažnú časť vyvíjal v náš prospech aj zásluhou perfektného výkonu brankára, no nakoniec aj vďaka neobjektívnym výrokom hlavného rozhodcu skončil zápas nerozhodným výsledkom 1 : 1. Po krátkej prestávke sme nastúpili do druhého stretnutia proti oddychnutému družstvu SPU Nitra. Na podanie kvalitného výkonu z našej strany už chýbali sily, takže pre rozumne a technicky hrajúceho súpera sme boli ľahkým sústom. Výsledok radšej nezverejňujeme. Keďže posledný zápas medzi SPU Nitra a TU Zvolen skončil remízou, v konečnom hodnotení nás to odsunulo na síce pekné tretie, ale posledné miesto medzi zúčastnenými družstvami. Súčasná generačná výmena a absencia tréningov na veľkom ihrisku v predchádzajúcom roku sa výrazne podpísali pod dosiahnutý výsledok.

Na záverečnom vyhodnotení turnaja, ktoré sa konalo v reprezentačných priestoroch PD Očová, boli okrem celkového vyhodnotenia družstiev ocenení aj jednotlivci. Putovný pohár víťaza turnaja si prebralo družstvo SPU V Nitre, ktorá je aj organizátorom nasledujúceho ročníka. Ocenenie za najlepší brankársky výkon získal Jozef Drábik (UVLF v Košiciach). Najlepším strelcom sa stal Ladislav Ducsay z SPU Nitra a z družstva TU Zvolen bol vyhlásený najlepší hráč turnaja.

Po spoločenskom posedení, diskusiách pri bohatom prestretých stoloch a poďakovaní sa hosťiteľom a organizátorom sme sa vydali na cestu domov s presvedčením, že potenciál nových mladých hráčov zúročíme už v nasledujúcom ročníku turnaja, ktorý zabezpečuje SPU Nitra.

dokončenie
na str. 24

Športový mix ústavu telesnej výchovy a športu v roku 2012

LYŽOVAČKY

Ešteže vyšla prvá na Poráči... Potom akoby uťal a ľudí nebolo.

TURISTIKA

Sucho v jeseni i v zime spôsobilo, že ľadová nádhera v ružinských jaskyniach v zime nezakvitla, a tak sme tam nezavítali ani my.

VEĽKONOČNÉ TURNAJE

Aj v tomto roku sa v dňoch 16. – 18. 4. 2012 uskutočnili pre študentov a zamestnancov tradičné športové podujatia pod názvom Veľkonočné turnaje. Súťažilo sa v basketbale, florbale, stolnom tenise, volejbale a minifutbale. Na špor-

tových akciách sa zúčastnilo 109 študentov a zamestnancov.

V basketbale si zmerali sily 2 družstvá. SVK a ZAŠ. Tentokrát ťahali za kratší koniec ZAŠ- kári a prehrali 42 : 64.

V stolnom tenise sa súťažilo v mužskej aj ženskej kategórii. Na záver si zahráli víťazi proti sebe, kde sa majstrovstvo Zuzky Farkašovej nedalo uprieť a podarilo sa jej poraziť mužského súperu Dominika

Športový mix ústavu telesnej výchovy a športu v roku 2012

Geregáča vo všetkých 3 setoch, a tak sa stala absolútnou víťazkou v stolnom tenise.

Vo volejbale bojovali o čo najlepšie umiestnenie 4 družstvá v 6 zápasoch. Tentokrát bez straty setu zvíťazilo družstvo pod názvom ŠPEKAJDY, druhé miesto si obhájili učitelia „69“ a tretí skončili MAKAKY.

Vo futbale, ktorý už má nezastupiteľné miesto na turnajoch niekoľko rokov, sa stretlo 5 vyrovnaných tímov. Desiat kvalitných zápasov odohrali chlapci s plným nasadením, ale bez jedinej prehry bolo len jedno družstvo UEFA CELONA a stalo sa víťazom turnaja.

Mladý, rozvíjajúci sa šport – florbal si na našej univerzite získava stále viac priaznivcov, čo dokazuje nielen pravidelná účasť na turnajoch, ale aj účasť vo vysokoškolskej lige UPJŠ, kde naše reprezentačné družstvo získalo pekné 4. miesto. Na veľkonočnom turnaji spomedzi 5 družstiev si veľkonočného čokoládového zajaca a zároveň titul víťaza odnieslo družstvo ŽLTÝ SNEH, druhí boli ZDUTÉ KOZY a 3. miesto obsadili ŠIESTACI, ktorí s nostalgickým nádychom skonštatovali, že to bol ich posledný turnaj na škole.

ŽELEZNÝ MUŽ

Silová súťaž tohto druhu sa u nás konala po prvýkrát. Akcia sa uskutočnila dňa 24. 4. 2012 v telocvični. Absolútnym víťazom štyroch disciplín – zhyby na hrazde, skok z miesta do diaľky, opakované tlaky na lavičke s činkou -75% hmotnosti pretekára, opakovaný sed-lah za minútu – sa stal a titul ŽELEZNÝ

MUŽ uVLF získal Martin Lapin, 5. ročník HP.

Hostom podujatia bol MVDr. Milan Čížek, PhD., reprezentačný tréner v kulturistike, ktorého potešilo, že učitelia ústavu TVaŠ také niečo zorganizovali a prekvapil ho záujem študentov.

BEH OKOLO INTERNÁTOV

Jesenný beh okolo internátov uVLF koncom roka 2011 mal priaznivý ohlas, a tak sme sa rozhodli pripraviť aj jeho jarnú alternatívu. Počasie bolo priaznivé a padli aj rekordy trate, o ktoré sa postarali víťazi oboch kategórií:

ŽENY 1200 m

1 kolo: Mária Kopčoková

4. roč. VVL 5:56,5

MUŽI 2400 m

2 kolá: Jakub Hriadeľ, 2. roč. VVL, 9:21,49

FUTBAL

Dňa 10. 5. 2012 sa výber našej univerzity zúčastnil 2. ročníka medziuniverzitného turnaja vo futbale O pohár rektora UCM v Trnave. Na podujatí štartovalo 12 tímov. Boli sme jediné družstvo zastupujúce východoslovenský kraj. Po úspeš-

nom zvládnutí zápasov v základnej skupine – po 2 výhrach a jednej prehre – sme postúpili do semifinále z druhého miesta, kde sme v poslednej minúte inkasovali gól, ktorý nás pripravil o ďalší postup a nakoniec sme obsadili 5. miesto.

KANOISTIKA - TURISTIKA

Ďalšou vydarenou akciou pre študentov, ktorí si po skončení semestra aspoň na dva dni prišli aktívne oddýchnuť a nabráť duševných síl pred skúšobným obdobím, bolo splavovanie Dunajca na raftoch a turistický výstup na Tri koruny. V čase nášho príchodu do Červeného Kláštora vykuklo vytúžené slniečko, ktoré nás však sprevádzalo iba počas splavovania. Blížiac sa mraky a silnejúci vietor boli predzvesťou nepríjemného dažďa, takže naša 12 km cesta späť na bicykloch trvala ani nie 45 minút. Neutíchajúci dážď nám síce nedoprial večerný táborák, ale na dobrej nálade a zába-ve pri rozkúrenom krbe nám to neubralo. Nedelňú túru na Tri koruny sme si pomaly vychutnávali a hlavne sme sa tešili na nádherný výhľad, ktorý sa nám po výstupe naskytol. Stálo to za to.

VOLEJBAL – ERIKA BEACH

Slnečné počasie, horúci piesok, opálené telá, dobrá nálada, voňavé špekáčky, ale i prichádzajúca búrka charakterizujú vydarenú akciu ERIKA BEACH na lodenici UVLF. Za účasti 5 trojčlenných družstiev sa uskutočnil plážový turnaj vo volejbale. Tri družstvá tvorili študenti vyšších ročníkov a 2 družstvá zložili učitelia s doktorandmi. Odohralo sa 10 kvalitných zápasov a Levodníčky (T. Procházka, D. Mikitová, K. Kuchtová) obhájili minuloročné víťazstvo a na druhom skončili obe družstvá učiteľov, keď dosiahli absolútne rovnaké výsledky. Tradičná opekačka voňavých klobások bola vyvrcholením športovo-spoločenskej akcie a nebyť búrky, ktorá sa prehnať Košicami, určite by sme pri ohníku posedeli dlhšie. Všetci sme sa zhodli na tom, že takéto podujatia, pri ktorých si môžeme zašportovať, relaxovať, spoznávať sa a hlavne zabaviť, by mali byť častejšie...

KANOISTIKA – HORNÁD

(6. 10. 2012)

Ďalšia pekná akcia sa niesla v duchu ukončenia vodáckej sezóny. Je to tradičný vodácky maratón, ktorého

sa zúčastňujú všetci, ktorí majú radi vodu, peknú jesennú prírodu, pohyb, zábavu a nezabudnuteľné zážitky. Naše dve 6-členné posádky v raftoch zažili všetko a ako bonus mali aj opekačku v peknom prostredí na brehu Hornádu v Kysaku. Už teraz sa študenti tešia na ďalšie akcie, aby si mohli do „archívu študentských spomienok“ pridať nové zážitky.

PaedDr. Beata Gajdošová, foto PaedDr. Anton Čižmárík

SPRAVODAJCA Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach - **šéfredaktorka: Mgr. Ľudmila Kundriková** - redakčná rada: tajomník **doc. MVDr. Ján Lehocký, PhD.**, MVDr. Michal Breza, CSc., MVDr. Irena Rajzaková, MVDr. Pavol Rajzák, MVDr. Zuzana Vasilková, MVDr. Beata Korénková, PhD., MVDr. Marián Prokeš, PhD., Zlata Marholdová. **REDAKCIA:** Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie, Komenského 73, 041 81 Košice, tel.: 0915 984 558, 0908 803 941, **e-mail:** kundrikova@uvlf.sk, marholdova@uvlf.sk, **INTERNET:** www.uvlf.sk/spravodajca - **SADZBA:** Ivana Baštišová, **TLAČ:** Edičné stredisko a predajňa literatúry UVLF v Košiciach - R. č. 3484/2009. ISSN 1338-189X - Nepredajné - Nevyžiadané rukopisy nevraciam - Príspevky a fotografie nie sú honorované.